Пойтахтимиз бағри янги-янги массивлар ҳисобига кенгайиб бормоқда. Сиз суратда кўриб турган кўп қаватли турар-жой биноларига эга бўлган бу массив шаҳримизнинг кенжатой — Қорақамиш массивидир. Унинг муҳташам уйларига ҳамшаҳарларимиз яқин орада кўчиб кирадилар.

А. Палехов фотоси.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

2-йил чиқиши.
7 ЯНВАРЬ 1967 й.
ШАНБА.
№ 6 (161).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ЯНГИ МАССИВДА

Қорақамишда бўлганмисиз? Бундан ярим йилча олдин у ерлар балиқ овлайдиган жойлардан бири эди. Энди у ерга бориб қолсангиз бошқача манзаранинг гувоҳи бўласиз. Ўша данкам-дункам, ўйдим-чўнқир жойлар, жарликлар йўқ.

Ғалаба кўчаси бўйлаб юрсангиз, кўз олдингизда ранг-баранг бўёқларга бўялган, бир-биридан ҳусндор ва дангиллама уйларни кўрасиз. Улар катта бир кварталнн ташкил этади.

Лойқаланиб оқаётган ариқ ёқалаб массивнинг орқа томонига ўтасиз. У ерда «Навоий — Тошкентга» деб ёзилган катта тахтага кўзингиз тушади. Бу тахтачанинг осилганига атиги тўрт ойгина бўлди.

Биноларнинг чор атрофида бинокор йигитлар. Уларнинг ҳар қайсиси ўз ишига меҳр ва садоқат билан берилган. Улар меҳнати ҳақида маълумот олиш учун прорабни суҳбатга таклиф қилдик.

— Қилаётган ишларимизни ўзларингиз кўриб турибсиз, нима ҳам дейишим мумкин, — деб мулойимгина жавоб берди у. Июль ойида келиб биринчи бор палаткалар қуришга киришиб кетдик. Шу қисқа муддат ичида икки уйни бунёд этдик.

Бинокорларнинг меҳнати кишини ҳайратлантиради. Қисқа муддат ичида қилинган бу ишга қойил қолмасдан илож йўқ. Аваллари бир бинони бир неча йиллар давомида қурар эдилар. Эндиликда эса тўрт ой ичида бир эмас икки уйни тиклашнинг ўзи бўладими? Гўё осмондан тушгандек.

Шу пайт суҳбатга кимдир қўшилди.

— Ҳали тошкентликлар бунақа уйларни кўрганлари йўқ. Сиз буни мақтанишяпти, деб ўйламанг. Силлиқ темир-бетон плиткалардан, қад кўтарган бу бинолар шундай чиройли ва ихчам қурилганки, кўрган кишининг ҳаваси келади. Хоналардаги қулайликни ва унинг безакларини айтмайсизми. Бинокорлик касби ҳам ўзига хос бир санъат.

Биз суҳбат қилган йигит ўз исми шарифини айтмаса-да, ўз ҳамкасблари ҳақида ёзишни илтимос қилди.

Хўш, бу йигитлар кимлар ўзи?

Булар навқирон Навоий шаҳридан келган бинокорлар. Қурилиш участкаси бошлиқлари Леонид Андреев, Александр Жуков, Владимир Дегтяров бошчилигида ўзларининг халқ, Ватан олдидаги бурчларини чуқур ҳис қилган ҳолда уни шараф билан адо этишаётган Носиржон Умаров, Болтабой Раҳимов, Омонкелди Аҳмедов, Бахтиёр Ғафуров, Павел Петренко, Василий Мирончик каби халқимизнинг меҳнатсевар фарзандларидир.

Улар шижоати ва меҳнати билан қад кўтарган ҳар бири 80 хонадонга мўлжалланган иккита беш қаватли уйда ҳамшаҳарларимиз уй тўйларини ўтказиш тараддудидалар. Давлат комиссияси уларнинг икки уйини аъло баҳолар билан қабул қилди. Яқин кунларда қолган тўртта бинога ҳам 320 оила кўчиб келмоқчи. Бу кварталнинг ёнгинасида, шу йил 1300 ўринли мактаб биноси, 560 ўринли болалар боғчаси қурилиши керак. Бу ўтган йилдагига қараганда бир ярим ҳисса кўпдир. Яъни, 30 минг квадрат метр турар-жой бинолари фойдаланишга топширилиб, шаҳарча бунёд этилади.

Бу азамат йигитлар ўзларининг фидокорона меҳнатлари туфайли Янги йил арафасида қурилиш ташкилотлари сафида биринчи ўринни эгаллаб, «Главташкентстрой»нинг Кўчма қизил байроғини ва пул мукофотини олишга муяссар бўлдилар.

Бутун мамлакатимизнинг барча шаҳарлари қатори республикамизнинг ёш ва навқирон кимёгарлар шаҳри Навоийнинг фарзандлари Тошкентга мурожаат этиб, «Армуғонимизни қабул эт» демоқдалар.

Балли сизларга, навоийлик қўли гул бинокорлар!

Тошкентдаги ёғ-мой комбинатида пахта мойи ва маргариндан ташқари тўйимли озуқа ҳисобланган майонез ишлаб чиқариш кенг йўлга қўйилган. Таомларга хушбўй маза берувчи майонез ҳар сменада 5—5 ярим минг банка миқдорида ишлаб чиқарилмоқда.

Суратда: майонез цехининг илғор ишчиларидан М. Полонец ва Н. Дмитриевалар савдо тармоқларига жўнатиш учун майонез тайёрламоқдалар.

М. Нуриддинов фотоси.

Москваликлар— тўқимачиларга

Бугун москвалик қурувчилар яна бир қувончли зафарни қўлга киритдилар. Улар Тошкент Тўқимачилик комбинати ишчи ва хизматчилари учун Чилонзор массивида 50 квартирали уйни қуриб, фойдаланишга топширдилар.

Комбинат 2-тўқув фабрикасининг илғор тўқувчилари А. В. Хольдакова, Н. Сухановн каби бир қанча ишчилар қулай уйга кўчиб кира бошладилар.

Уйлар саф тортмоқда

6-қурилиш тресги 7-қурилиш бошқармасининг Владимир Комовский бошлиқ бинокорлар бригадаси ўз меҳнатлари билан янги-янги уйларни сафга турғазмоқдалар.

Бу бинокорлар кучи билан қурилиш муддати қисқариб бормоқда. Улар юз оилага мўлжалланган беш қаватли бинони тахт қилишди. Ҳозирда ана шундай иккинчи бир уйнинг учинчи қаватига ғишт териляпти.

ЦЕХ ТАКОМИЛЛАШЯПТИ

Тошкент Пайпоқ-трикотаж фабрикасининг коллективи маҳсулот ишлаб чиқаришни яна ҳам кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш борасида яхшигина ютуқларни қўлга киритмоқда.

Фабриканинг эркаклар кўйлаги ишлаб чиқариш цехида бугун ярим автомат КАННСС маркали янги станок ўрнатилди.

Илгари бу цехда кўйлакларни тахлаш ва уни қутичаларга солиш ва бошқа ишлар қўлда бажарилар эди. Эндиликда бу ишларнинг ҳаммасини станок бажара бошлади.

Цех коллективи бу билан йилига давлатнинг 660 минг сўм маблағини тежаб қолишга эришади.

ЯНГИ СТАНОК

Тошкент сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш заводининг творог ишлаб чиқариш цехида бугун творог пресслаш станоги иш бошлади.

Илгарилари твороглар махсус қопларда кунига нари борса 1 ярим 2 тоннагача тайёрланар эди. Янги станок ишга туширилгач, кунига 5 тоннагача сифатли творог ишлаб чиқарилмоқда. Бу билан завод коллективи творог ишлаб чиқариш таннархини 15 процент камайтириш имконига эга бўлди.

ЛЕНИНГРАДГА СОВҒА

Ленинграддаги Салтиков-Шчедрин номли Давлат кутубхонаси ходимлари ташаббуси билан Совет матбуоти тарихи бўйича библиографик справочниклар тайёрлашга киришилди.

Бу фойдали қўлланмаларнинг биринчиси «1917—1922 йилларда чиққан газеталар» деб аталади. Унда мамлакатимизда нашр этилган кўпгина маҳаллий матбуот ҳақида маълумотлар берилиши керак.

Шу муносабат билан кутубхона қардош республикаларга, жумладан, Ўзбекистондаги кутубхоналарга ёрдам сўраб мурожаат қилди. Алишер Навоий номли республика Давлат халқ кутубхонаси коллективи бу илтимосни бажонидил бажарди.

Улар газеталар комплектини тайёрлаб жўнатишда 1918 ва 1919 йилларда босилиб чиққан айрим номаълум газеталар саҳифаларини ҳам топиб олдилар. Тошкентда 1918 йилда нашр этилган «Озиқ-овқат иши» («Продовольственное дело») деб аталган, бу газетанинг сонлари ҳам Ленинградга юборилди.

САНЪАТКОРЛАР СТУДЕНТЛАР ҲУЗУРИДА

Свердлов номли концерт залида муваффақият билан гастрол-концертлар берган польшалик эстрада санъат усталари Ленин номли Тошкент Давлат университети студентларининг меҳмони бўлдилар.

Санъаткорлар бўлажак химик ва физиклар ҳузурида икки соат бўлишди. Лекин, бу икки соат бир умрга унутилмас бўлиб қолди. Учрашувдан аввал ўқишлар, алоқалар, санъатдаги маҳорат ҳақида қизғин суҳбат бўлди. Навбат куй ва қўшиқларга берилганида қарсаклар авжга чиқди. Концерт жуда самимий ва мароқли бўлди.

«Москва оқшомлари» қўшиғи рус тилида янграганида томошабинлар меҳмонлар маҳоратига жуда қойил қолдилар. Айниқса «ишдан кейин», севги, тинчлик ҳақидаги қўшиқлар қизғин кутиб олинди. Залда гоҳ русча, гоҳ полякча, гоҳ инглизча ва бошқа тилларда қўшиқлар оҳанграбо бўлиб янгради.

Санъаткорлар студентлар билан хайрлашар эканлар: «Бу учрашувларимизнинг муқаддимаси бўлди. Энди Тошкентга яна бир бор келиш ниятимиз бор. Ўшанда учрашувларимиз янада мароқли бўлади» дедилар.

ЧИЛОНЗОР ҚУЛОЧ ЁЗЯПТИ

Тошкент «Черёмушкаси» — Чилонзор кундан-кунга кўркамлашиб, қадди-басти тўлишиб, ҳусни жамоли очилиб боряпти. Бу ерда зилзиладан сўнг жуда катта майдонда уй-жой бинолари қурилиши жадаллашиб кетди. Район территориясида қурилган кўп қаватли уйларга 60 мингдан ортиқ оила кўчиб келди.

Интернационал дўстлигимиз рамзи — қардошларимизнинг пойтахтликларга бераётган ёрдамлари ниҳоятда мислсиздир. Бу ёрдам ҳақида достон ёзсанг арзийди. Ўтган йилнинг ўзида Москва ва Ленинград, Киев ва Рига, Таллин ва Харьков, Олмаота ва Фрунзе бинокорлари ўзларининг ажойиб бинолари билан ҳамшаҳарларимизни хушнуд этишди.

Чилонзордаги уй-жой кварталларининг сони илгари 12 та бўлган бўлса, ҳозирги кунда уларнинг ёнига яна саккизтаси қўшилди. Шу кунларда 12-кварталда ва Савдо маркази майдонида 350 ўринли ошхона, Чилонзор кўчасида «Снежок» кафэси қурилиши жадаллик билан олиб борилмоқда.

Массивда яшовчиларнинг саломатлиги тўғрисида барча шароитлар яратилди ва яратилмоқда. Дўмбирободда минг ўринли касалхона, Қатортолда туғруқхона ҳамда поликлиника ва бошқа даволаш муассасаларининг бинолари қад кўтаряпти.

Чилонзорни кўрган киши унинг жамолидан дили яйрайди.

ОНАГА БАҒИШЛАНГАН КЕЧА

Эй, меҳрибон оналар! Сизнинг меҳр-муҳаббатингиз денгиз ва океан тўлқинларидан жўшқинроқ, юксак тоғлардек собит. Шу муҳаббатингиз туфайли коинот яшайди, далаларда лолалар, чечаклар унади. Сиз тарбиялаган фарзандлар камол топиб эл юртга, Ватанга хизмат этадилар.

Мўътабар она мадҳияси ҳақида ҳаяжон билан айтилган бу жозибали сўзлар Тошкентдаги 111-мактаб залида янгради. Бу ерда мактабнинг 10-синф ўқувчилари ва ўқитувчилар иштирокида улуғ зот — онага бағишланган кеча ўтказилди. Кечада ўқувчилардан Н. Жўраева, И. Мавлонхўжаев, М. Алиева, М. Зоирова ва бошқалар сўзга чиқиб, азиз ва муҳтарам она ва унинг сўнмас меҳри ҳақида гапирдилар. Шундан кейин Маҳмудов, Тўхтаев, Аҳмедова, Неъматова, Муҳаммаджонова каби ўқувчилар оналарга бағишланган шеър ва ашулалар айтиб беришди.

Ғилдирак устидаги тиш кабинети

Кишининг тиши оғриб қолса жонини қаерга қўйишни билмайди. Ярим кечада бўлса ҳам шифокор ҳузурига етиб боришга ошиқади, лекин ҳамма вақт ҳам врачни топиб бўлавермайди. Айниқса Тошкентнинг Сергели, Қизил Тўқимачи, Шумилов станцияларида истиқомат қиладиган кишилар учун ярим кечада шифокорни топиб бориш амри маҳол.

Ўрта Осиё темир йўли бошқармасининг марказий поликлиникасига Венгрия Халқ республикасидан махсус автобус ҳадя қилинган эди. Бу автобусга тиш даволаш жиҳозлари ўрнатилган.

...Ёруғ, кенг салонларда шифокорлик ўриндиғи, унинг ёнида рентгент аппаратларининг қурилмалари ва бошқа жуда кўпгина асбоблар ўрин олган.

Бу ажойиб кўчма поликлиникада 14 тиш шифокори навбат билан ишлашади. Уларга тажрибали врач С. С. Вольковицкая бошчилик қилади.

Шумилов, Ўрта Овуль, Собир Раҳимов, Қизил Тўқимачи, Сергели станцияларида яшайдиган қурувчи ва темир йўлчилар эндиликда ўзларининг кўчма поликлиникаларига эга бўлдилар.

Жаҳон бозорларига

● «ТОШКЕНТКАБЕЛЬ» ЗАВОДИ ўз маҳсулоти билан Ер куррасидаги жуда кўп мамлакатларни ўзига мижоз қилиб олган. Корхона маҳсулотларидан бир партияси қўшни Афғонистонга юборилди. Бу маҳсулотлар у ерда қурилаётган янги иншоотлар ва корхоналарда ишлатилади.

● Тошкентда тайёрланган сеялкалар қаҳрамон Куба меҳнаткашларига жуда ҳам қўл келаяпти. «УЗБЕКСЕЛЬМАШ» ЗАВОДИ ана шундай сеялкалардан 30 тасини Озодлик оролига жўнатди. Пойтахтдаги АБРАЗИВ БУЮМЛАРИ ЗАВОДИ ҳам, «ГИДРОМЕДПРИБОР» ЗАВОДИ ҳам ўз маҳсулотларидан Кубага жўнатишди.

● Скандинавия мамлакатлари Ўзбекистонда тайёрланган маҳсулотларни зўр қизиқиш билан харид қилиб олишади. Айниқса Тошекнт ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИДА тайёрланган баҳор гулларидек ҳуснкор газламалар Дания ва Финляндияда мақтовга сазовордир.

Бу мамлакатга «КОМПРЕССОР» ЗАВОДИ 18 та асбоб-ускуналар юборди.

Жаҳон касаба союзлари федерациясининг Бош секретари ЛУИ САЙЯН баёноти

ПРАГА, (ТАСС). Пекинда тарқатилган хабарларда Умумхитой касаба союзлари федерацияси тарқатиб юборилганлиги, унинг органи «Гунжэнь Жибао» газетаси ёпилганлиги маълум қилинди. Шу муносабат билан Жаҳон касаба союзлари федерацияси матбуот бўлими Жаҳон касаба союзлари Федерацияси Бош секретари Луи Саяннинг Чехословакия Телеграф агентлигига берган қуйидаги баёнотини тарқатди.

Европадаги турли мамлакатларда тарқатилган хабарларга кўра, Хитой Халқ Республикаси гражданларининг хусусий группалари жаҳон касаба союзлари федерациясига кирган Умумхитой касаба союзлари федерациясига нисбатан ғайри-қонуний ва қаттиқ чоралар кўрганлар.

Умумхитой касаба союзлари федерациясининг ички ишларига аралашишга сира ҳам уринмаган ҳолда у ҳозирги вақтда ғоят жиддий кризисни бошидан кечираяпти деб фараз қилиш мумкин. Шуни эслатиб ўтамизки, бу федерация 1957 йил декабрдан бери Уставда кўзда тутилган миллий касаба союз съездини бирон марта ҳам ўтказган эмас. Жаҳон касаба союзлари VI конгрессида бизнинг эътироз билдиришларимиз ва қонуний равишда ташвишланганлигимизга ҳам сабаб шу эди.

Умумхитой касаба союзлари федерацияси фаолиятида демократик нормаларнинг бузилиши ҳозирги вақтда шу ташкилотга нисбатан жиддий хавф туғилиши учун қулай шароит вужудга келтиради.

Умумхитой касаба союзлари федерациясининг тарқатиб юборилганлиги ҳақидаги ва унинг секретариати ёпилганлиги тўғрисидаги хабарлар тасдиқланадиган бўлса, у ҳолда жаҳон касаба союзлар федерацияси Хитой Халқ Республикасида касаба союзлар ҳуқуқларининг қўпол равишда поймол этилиши ва бу мамлакат конституциясининг очиқдан-очиқ бузилишига қарши қатъий норозилик билдиради.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси билан Умумхитой касаба союзлари федерацияси ўртасида эҳтимол тутилган ихтилофларга қарамай, биз бундай чораларни демократияга қарши ва ўзбошимчалик билан қилинган иш деб қараймиз ва кескин қоралаймиз.

МАЛИ

БАМАКО. «ЭССОР» газетаси «1966 йил Совет—Мали ҳамкорлиги мустаҳкамланганлигининг шоҳиди» сарлавҳали мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Совет—Мали ҳамкорлиги ривожланган мамлакат билан ривожланиб бораётган давлат ўртасидаги муносабатлар намунасидир». Газета, жумладан, қуйидагиларни қайд қилади: 1966 йилда савдо-сотиқ ва маданият соҳасида ҳамкорлик қилиш тўғрисидаги протокол ҳамда битимлар имзоланди, янгиланди ёки уларга иловалар киритилди. Мамнуният билан шуни айтиш мумкинки, деб уқтириб ўтади газета, «Шу йилнинг охирида Совет—Мали ҳамкорлигида яна бир саҳифа очилди-янги иқтисодий битим тузилди».

(ТАСС).

МОНГОЛИЯ

УЛАН-БАТОР. СССР Министрлар Совети ҳузуридаги чет мамлакатлар билан маданий алоқа комитети раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Муҳиддинов бошчилигидаги совет делегацияси, деб хабар беради Монцамэ агентлиги, Монголия халқ республикаси билан СССР ўртасида 1967-1968 йиллардаги маданий ва илмий ҳамкорлик планини имзолаш учун бу ерга келди.

АМЕРИКА КОНЦЕРНИ СУДГА БЕРИЛДИ

КАРАКАС, (ТАСС). Венесуэла медицина ходимларининг катта бир группаси Американинг «Креол петролеум корпорейшн» нефть компаниясининг ўзбошимчалиги тўғрисидаги шикоят билан судга мурожаат қилди. Бу компания ўз ишчиларига медицина ёрдами кўрсатишдан бош тортди ва шундай қилиб касаба союзлари билан имзоланган коллектив шартномани бузди. Компания медицина ходимларига тегишли иш ҳақини тўламай уларни ишдан бўшатди.

ДЎСТЛИК МАШЪАЛАСИ

Тошкент 2-автомобиль ремонти заводи коллективи Днепропетровск қурилиш-монтаж поезди ишчиларини ўз ҳузурига таклиф қилди. Ноз-неъматлар билан безатилган дастурхон устида ширин суҳбат бўлди. Кеча ташаббускорлари қардош бинокорларга машиналарнинг эҳтиёт қисмларини тайёрлашда, техника ускуналарини ремонт қилишда яқиндан ёрдам бермоқдалар. «Зангори машъала» деб аталган бу учрашувда меҳнат муваффақиятлари ҳақида қизғин суҳбат борди. Завод комсомол комитетининг секретари И. Носиров корхона ёшларининг қилаётган ишлари, уларнинг ҳаёти ҳақида талайгина қизиқарли воқеаларни айтиб берди. Меҳмонга келганлар ўз ваъдасининг устидан чиққан юзи ёруқ бинокорлардир. Улар 80 квартирали уйни тошкентликларга армуғон этдилар.

Кеча охири шеърхонликка айланиб кетди. Шундан кейин қўшиқлар, рақсларга уланиб кетди. Сувоқчи Лидия Русланова, дурадгор Александр Тарас, Василий Гвоздиковлар тошкентлик дўстларига ўз талантларини намойиш қилдилар.

●

Воронеж. Шаҳардаги 15-аптека коллективи ўз харидорлари ҳақида катта ғамхўрлик кўрсатмоқда. Бу ерда қандай дори-дармонларни харидорлар кўпроқ талаб қилаётганликларини аниқлаб берувчи комиссия тузилди. Ана шундай дори-дармонлар аптекада олдиндан тайёрлаб қўйилади. Бемор рецептни кўрсатиши биланоқ, унинг қўлига дори тутқазилади.

Зарур бўлиб қолганда дорини почта орқали ҳам заказ қилиш мукин. Аптеканинг хизматидан врачлар ҳам фойдаланмоқдалар. Улар беморлар учун бу ерда насияга дори олиб кетадилар. Аптекада ишлаб турган буюмларни прокатга бериш пункти ва справка столи бу ерга келувчи харидорларга кўрсатилаётган қулайликларнинг яна бир тури бўлиб қолди.

Суратда: Аптека ассисенти Р. Н. Чудинова ва аптека бошлиғининг ўринбосарч А. А. Семикина ўртоқлар почта орқали юборилган рецепт бўйича дори тайёрламоқдалар.

В. Кунов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

«Аврора» крейсери тўп командири Евдоким Огневнинг қаҳрамонона ҳалокати ҳақида янги маълумот

ТАБАРРУК ҚЎРҒОН

Ростов областининг территориясида беш юздан ортиқроқ номсиз қўрғонлар — эски қабристонлар бор. Шулардан бири Казачий хутори ёнида жойлашгандир. Бу Огнев қўрғони деб аталади. Шу қўрғон тепасида 1918 йил баҳорида «Аврора» крейсеридаги тўп командири старшина Евдоким Огнев дафн этилган. Ана шу тарихий «Аврора» крейсеридан 1917 йили 7 ноябрда (25 октябрда) тўп отилиб, жаҳонда янги замон бошланганлигидан дарак берилган эди.

«Аврора» комиссари Александр Белишев кейинчалик шундай ҳикоя қилганди: 25 октябрь кечқурун крейсерга шлюпка келди. Алоқачи ҳарбий революцион комитетининг кўрсатмасини маълум қилди. Мабодо муваққат ҳукумат таслим бўлишдан бош тортган тақдирда «Аврора» махсус сигналга асосланиб пахтаванд ўқ узиб. Қишки саройни штурм қилиш бошланганлиги ҳақида хабар қилиши керак эди.

Крейсернинг олд томонидаги олти дюймалик тўп ёнида унинг командири Евдаким Огнев бошчилигида вахтёрлар туришарди. Улар сигнал кутишарди. Ниҳоят соат 9 дан 45 минут ўтганда сигнал берилди. Белишев команда берди.

— Олддаги тўп, ўт оч! Огонь!

...1918 йил бошларида Евдоким Огнев бир группа аврорачилар билан Россиянинг жанубига аксилинқилобчиларга қарши кураш учун жўнаб кетди. У қизил аскарлар отрядига командирлик қилди ва Совет ҳокимияти учун қаҳрамонона кураш олиб борди. Дон чўлларида унинг қалби тепишдан тўхтади, оқ казаклар билан бўлган тенгсиз жангда Огнев ҳалок бўлди. Ҳозиргача Евдоким Огнев ҳақида бундан бошқа маълумот йўқ эди. Ҳа, унинг жанговар ишлари ва ўлими тўғрисида батафсил бир хабар йўқ эди.

Ростов-Дон шаҳридаги 90-ўрта мактабнинг ўқувчилари Евдоким Огневнинг тақдири билан қизиқдилар. Шунингдек, Пролетарск станицасидаги Весёлий хуторидаги мактаб ўқувчилари ҳам уларга ёрдамга келишди. Ўқувчилар жасур командирни шахсан танигач кишиларни қидира бошладилар. Бу ишда уларга тарих фани ўқитувчиси Иван Зубарев ёрдам берди.

Шундай қилиб Огневни кўрган-билганлар топила бошлади.

— Уни ҳозир ҳам кўриб турибман, бизнинг станицамиз илгари Великокняжская деб аталарди, — деб эслайди кекса большевик Илья Засорин, — Огнев новча, кенг яғринли киши бўлиб, ҳамиша флот кийимида юрарди. Унинг бошида флот фуражкаси бўлиб, лента тақилган, у лентага «Аврора» деган сўз олтин ҳарфлар билан ёзилгандай бўлиб ярақлаб турарди. Огнев ҳамиша белига пулемёт лентаси ўқларини бойлаб, бир ёнига маузер тақиб, иккинчи томонига боғланган гранаталарни осиб юрарди. У жуда азамат йигит эди.

Дондаги хуторларнинг бирида ўқувчилар Огнев отрядида хизмат қилган собиқ қизил аскарларни топдилар. Бу аскарлар сўнгги жангда ўз командирлари билан бирга қатнашишган эди. Ёш изловчилар ва уларнинг катта ўртоқлари кучи билан Огнев тақдири ҳақида топилган материаллар ҳақида Ростовда чиқадиган «Молот» газетаси ўз ўқувчиларига ҳикоя қилиб берди.

...1918 йил баҳорида совет қўшинлари жанглар билан Дон чўллари орқали Царицин томон илгарилаб боришарди. Олдинда разведкачи — штрумчи отрядлар ҳаракат қиларди. Бу отрядларнинг вазифаси душман турган жойни аниқ билиб олиш билан бирга, Совет армияси сафларини янги аскарлар ҳисобига тўлдириб боришдан ҳам иборат эди. Ана шундай отрядлардан бирига Евдоким Огнев командирлик қилди. Бу отрядга дастлабки кунлари 200га яқин қизил аскар уюшган эди.

Икки ҳафта юрилгандан кейин Огнев отряди Манич дарёсига чиқди ва дарё бўйлаб юқорилаб юриб, чўлдаги хуторларни оқ казаклардан озод қилиб борди. Жеребково хутори остонасида Огнев отрядга командирлик қилишни коммунист Шевкоплясовга топширди ва ўзи кичик бир отлиқ группа билан бир тўп олиб Манич дарёсини кечиб ўтди. Тўсатдан қилинган ҳужум натижасида оқлар Казачий хуторидан суриб чиқарилди. Душман тартибсиз равишда чекиниб, Весёлий хуторига қочди.

1918 йили 19 апрелда Казачий хуторида митинг бўлиб ўтди. Митингга маҳаллий халқнинг ҳаммаси ва бошқа хуторларнинг вакиллари келишди. Огнев аҳолига Совет ҳокимиятининг сиёсатини тушунтирди ва уларни армия сафига, отряд сафига ёзилишга таклиф этди. Хоҳловчилар кўп бўлди. Баъзи кишилар ўзлари билан бирга қурол-яроғ олиб келишди. Маҳаллий аҳоли Огнев отрядига аравалар берди ва отлар учун ем тухфа қилди.

Великокняжеская станицасини душман эгаллаб турган эди. Весёлий хуторида эса оқларнинг ҳали янчиб ташланмаган кучлари ҳам бор эди. Шу сабабли Огнев Великокняжескаяга ҳужум қилолмай турди. Шу топда у душманга қарши кескин ҳужумга ўтиш ва хуторга бостириб кириш керак деган қарорга келди. Отряд томонидан юборилган разведка Жеребково хутори ёнида оқларнинг окопларига дуч келиб қолди. Огнев казакларни тўпдан ўққа тута бошлади. Орадан унча вақт ўтмай, окоплар устида оқ байроқча пайдо бўлди. Душман сулҳ тузишга розилигини билдирди. Лекин бу энг ашаддий айғоқчилик эди. Юборилган вакиллар сулҳ тўғрисида гаплашиб турганларида Весёлийдаги казаклар қўшимча куч тўплай бошладилар.

Шундай қилиб 20 апрель эрталаб 400га яқин оқ казак Манич дарёси тарафдан Казачий хуторига қарата зарба бера бошлади. Огнев душманнинг бу ҳийласини анча кеч пайқаб қолди. Отрядни сақлаб қолиш учун зудлик билан чекиниш зарур эди. Бироқ аравалардаги ярадорларни ташлаб кетиш ҳам мумкин эмасди. Огнев душман ҳужумига қарши бутун отряди билан жангга киришди. Лекин кучлар тенг эмасди. Командир отрядга чекиниш тўғрисида буйруқ берди ва ўзи бир группа қизил аскарлар билан душманнинг йўлини тўсиб турди. Ярадор аскарларни ортган энг сўнгги арава Казачий хуторидан чиқиб кетганида тўп ёнида уч киши қолган эди. Булар Огнев, унинг ординатори ҳамда маҳаллий кишилардан отрядга қўшилган Крисин деган казак эди.

Снарядлар тамом бўлди. Огнев тўпнинг қулфини олиб ташлади. Ординатори пана жойдан отларни олиб чиқди ва уч чавандоз оқ гвардиячиларнинг ўқлари остида орқага қайта бошлашди. Казаклар шиддат билан келишар ва от устида бетиним ўқ узишарди. Бир ўқ Огневга тегди. Шундан сўнг Крисин негадир сусткашлик кўрсатаверди. Чавандозлар қўрғонга яқинлашганларида Крисин отни тўхтатди ва елкасидан милтиқни олиб Огневни отиб ташлади. Огнев отдан йиқилди. Бу воқеани ординатор йигит пайқаб қолди. Командирга ўгирилиб, уни сақлаб қолмоқчи бўлганида хоин Крисин уни ҳам отиб ташлади.

Бу орада оқ казаклар етиб келишди ва Огнев билан унинг ординаторини қамишлар орасига ташлаб кетишди.

Казаклар тағин олға интилишди. Аравада кетаётган фельдшер ва бир қизил аскар душманни ўққа тутишди. Лекин оқ казаклар кўпчилик қилиб бостириб кираверди, Бояги фельдшер, қизил аскар ҳамда ярадор аскарлар чопиб ташланди, уларга ёрдам кўрсатган 16-17 ёшлик ўсмирлар эса оқ казакларнинг атаманига топширилди.

Хоин Крисин иккита ҳамқишлоғи билан бирга аравакаш Пётр Киричков боғлаб қўйилган арава билан ёнма-ён келаётиб, матрослар командирини ўз қўли билан ўлдирганлиги ҳақида оғиз кўпиртириб мақтанарди. Пётр омон қолди ва рўй берган воқеа ҳақида коммунист Шевкоплясовга гапириб берди. Ўсмирларни қизил аскарлар озод қилганларидан кейин уларнинг оқ казакларга бўлган ғазаби янада ошди.

Шуни таъкидлаш керакки, Казачий хуторида Дарья Гвоздецкая деган кекса аёл яшайди. Бу аёл ўшанда қўшнилари билан бирга қамишлар орасида ётган қаҳрамонларнинг жасадларини кўрган эди. Огнев ва унинг жанговар қуролдоши чўлдаги қўрғон тепасига кўмилди. 1924 йили ҳар иккала қаҳрамоннинг жасади қардошлар қабристонига кўчирилди. Бундан бир неча вақт илгари Евдоким Огнев хутор аҳолисини Совет ҳокимиятини ҳимоя қилишга чақирган ўша майдонга ҳозир обелиск ўрнатилган. Унда қуйидаги сўзлар ўйиб ёзилган:

«1918 йил, 20 апрелда оқ бандитлар қўлида ҳалок бўлган «Аврора» крейсери тўпининг командири Е. П. Огнев ва унинг қуролдош дўстига».

Огнев номи билан аталган қўрғон эса унга иккинчи ҳайкал бўлиб қолди. Ёзда Огнев қўрғони атрофида колхоз далаларидаги буғдой бошоқлари серкиллаб, ерга эгилиб таъзим беради. Баландликда эса, чўл бургутлари қаҳрамоннинг мангу уйқусини бузмаслик учун қанот қоқиб юришади.

Пётр ЯШЧЕНКО
АПН мухбири.

Пойтахтдаги «Учқун» фирмаси коллективи саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш соҳасида беш йилликнинг иккинчи йилида янгидан-янги марраларни қўлга киритиш учун астойдил меҳнат қилмоқда. Аҳил коллектив ишлаб чиқараётган сифатли маҳсулотларнинг кўпчилиги аъло сифатларга қабул қилинмоқда.

Суратда: корхонадаги тўқув цехининг илғор ишчиларидан М. Трухина (чапда) ва мастер М. Абдураҳимовалар тайёр иш сифатларини текширмоқдалар.

А. Тўраев фотоси.

ЭЛЕКТРОН ШИФОКОР

Африка, Америка ва дунёнинг бошқа қитъаларида кишиларни илон, чаён ва турли заҳарли жониворлар чақиб туради. Организмнинг заҳарланиш даражасини аниқлаш — қийин масала. Яқинда ишлаб чиқарилган электрон аппаратни «Электрон врач» деб аташади. Унинг электрон хотирасига заҳар моддаларидан пайдо бўлувчи 240 касалликнинг каталоги ўрнатилган. «Электрон врач» 10 секунд ичида организмнинг заҳарланиш даражасини ва қайси бир заҳар модда, қандай касал ҳосил қилганлигини айтиб беради.

«ЧАҚ-ЧАҚ» АКА

Мабодо йўлингиз тушиб, «Комсомол майдони» даги диспетчерхонага кирсангиз, қотмадан келган буғдай ранг бир кишига кўзингиз тушади. У кондукторлар ва вагон вожатийларининг отахонидир. Кишиларни ўз самимийлиги, қувноқлиги ва ширинсуханлиги билан хурсанд қилгани-қилган. Хуноб бўлиб турган одам ҳам унга дуч келиб қолса, кайфияти ёришиб кетади. Шунинг учун ҳам бу отахонни ҳамма «Чақ-чақ» ака деб атайди.

Ўз ҳамкасблари ўртасида хушмуомалалиги билан шуҳрат қозонган бу отахон Рафиқжон Ғофуровдир. Рафиқ ака шу ўтган йиллар ичида шаҳримиз аҳолисига транспорт хизмати кўрсатишда анча меҳнат қилди. Уттиз йил давомида трамвайчилар ҳаётида қандай ўзгариш бўлган бўлса, у ҳаммасидан хабардор, ҳаммасида қатнашган.

— Илгариги вақтларда, — деб эслайди Рафиқ ака, — трамвай излари битта бўлиб, ундан трамвайлар тўхтаб-тўхтаб қатнарди. Ҳар куни 35—38 та эски трамвайлар йўлга чиқиб, зўрға бир неча юзлаб кишиларни ташиган бўлса, эндиликда кунига юздан ошиқ прицепли вагон поездлари мингларча кишиларнинг йўлини яқин қилмоқда.

Шу билан бирга транспорт хизматида ишловчи кишиларнинг ўзи ҳам камол топа борди. 30 йил давомида Рафиқ ака ҳам меҳнатда шуҳрат қозониб, ёшларнинг отахонига айланди, кўплаб шогирдлар тарбиялаб етиштирди. Коммунистик меҳнат бригадаси номи учун курашаётган 10-маршрут бошлиғи Т. Тожибоев, коммунист Ғ. Сулаймонов, Ф. Исмоилов каби вагон ҳайдовчилар Рафиқ ака Ғофуров билан ёнма-ён туриб ишламоқда. Улар ўзларини тарбиялаб вояга етказган қувноқ, камтар, меҳнатсевар, маслаҳатгўй устозларидан ҳамиша миннатдор.

Отахон ўзининг кўп йиллик фидокорона хизмати учун қимматли мукофотлар ва фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган. Унинг нияти бир умр шаҳримиз аҳолисига ҳалол хизмат қилишдир.

Р. ҲАСАНОВ.

Сиз суратда кўриб турган бу қурувчилар «Киевгорстрой» трестининг бир группа илғор пардозловчиларидан (чапдан ўнгга) Н. Капишчук, М. Андриенко, Г. Мороз, П. Мороз ва И. Кузминколар. Улар смена ва ойлик топшириқларини мунтазам равишда ортиғи билан бажармоқдалар. Ҳозирда улар 80 квартирали уйни пардоздан чиқариш арафасида турибдилар.

М. Нуриддинов фотолари.

«ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ» ПОЕЗДИ САФАРДА

«Ўзбекистон ёшлари» махсус поезди Тошкентдан ажойиб сафарга чиқди. Республиканинг турли шаҳар ва қишлоқларидан тўпланган пионер ва мактаб ўқувчиларидан иборат унинг 450 пассажири қишки каникулни Ленин бўлган жойларда мароқли саёҳат қилиб ўтказадилар. Улар Ильич яшаган ва ишлаган шаҳарларда бўладилар.

Улар даставвал Куйбишев шаҳрида тўхтаб ўтадилар. Сўнгра улар Москва томон йўл оладилар. Болалар Ленин туғилган шаҳар — Ульяновскда ҳам бўладилар. Маршрут харитасида Қозон шаҳри ҳам бор.

Ёш саёҳатчилар сафарда олган ўз таассуротларини ўн кундан кейин ўз дружиналарининг пионер сборларида гапириб берадилар.

(ЎзТАГ).

Тошкентдаги абразив заводида Р. Азизовни яхши бригадир сифатида ҳамма ҳурмат қилади. Бу меҳнатсевар йигит кунлик ва ойлик топшириқларини ортиғи билан бажармоқда.

СУРАТДА: Р. Азизов иш устида.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ДОҒ ТУШИРУВЧИЛАР

Биз яқинда автобус маршрутига чиқиб шофёрлар орасидаги анча камчиликларни аниқладик. Текширишда баъзи шофёрлар ҳалол ишлашаётган бўлса-да, баъзилари йўловчи ҳақига хиёнат қилишганлиги аниқланди.

Тошавтомаш — Водоканал маршрути бўйича қатнаган 94-36 ТШБ машинасини шофёр Александр Сергеевич Свиридов бошқаради. У йўловчиларга маданий хизмат қилмоқда. Унинг ишидан ҳамма мамнун. Шу маршрутда ишлаётган шофёр Иван Сергеевич Шалигин ҳам ўз ҳалол меҳнати билан йўловчилар ҳурматини қозонган.

Аммо меҳнаткашларнинг ҳақларига хиёнат қилаётган шофёрлар ҳам йўқ эмас экан. Олой бозори — ТошГРЭС маршрути бўйича қатнаётган автобус текширилганда шу нарса аниқландики, кондуктор Наталья Яковленко уч йўловчига 25 тийинлик билет ўрнига 05 тийинлик билетдан бериб, 60 тийинни ўзлаштирган. Синчиклаб текшириш натижасида 675 та 5 тийинлик билетдан 5 сўм 50 тийин ўзлаштириб олганлиги маълум бўлди. Шу маршрутда ишлаган кондуктор Ольга Тимофеевна Алькишенко ҳам йўловчиларнинг 3 сўмини ўзлаштирган, кондуктор Н. Мельникова эса 1 сўм 45 тийинга хиёнат қилган.

Йўловчилар ҳақига хиёнат қилаётганлар орасида автобус ҳайдовчилар йўқ эмас. Салор станцияси билан Тузем қишлоқ Советига қатнайдиган 81-90 ТШВ автобус ҳайдовчиси Ортиқ Рустамов шундай шофёрлардан бири. У йўловчиларнинг 1 сўм 50 тийинига хиёнат қилган. Шунингдек, бу маршрут бўйича қатнаётган 94-36 ТШБ шофёри Иван Семёнович Носков ҳам пассажирларнинг 1 сўм 45 тийинини ўз чўнтагига солган.

Бундай ҳолларнинг шофёрлар орасида учраб туриши коллектив шаънига доғ туширади.

И. ЭРГАШЕВ,
К. МУСОМУРОДОВ.
Штатсиз жамоатчи контролёрлар.

„ЧОЙ ВА ЧОЙХОНА ИЗЛАБ"НИ ЎҚИБ

ЧОЙ СОҒЛИҚҚА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

«Тошкент оқшоми» газетасидан Яҳъё Ғуломовнинг «Чой ва чойхона излаб» мавзуидаги мақоласини ўқиб, қуйидаги воқеани хотирладим.

1941 йил ноябрь. Душманга қарши Ватан урушида даҳшатли жанг олиб борилаётган кунлар. Қаттиқ совуқ, кучли изғирин. 312-ҳаракатдаги пиёда аскарлар дивизияси Ғарбий фронтда Москвага ҳужум қилмоқчи бўлган душманга зарба берарди. Менинг асосий вазифам — полкда бош врачлик қилиб, фақатгина ярадорларга ёрдам бериш билангина чекланиб қолмасдан, бутун полк бўйича аскарларнинг саломатликларини сақлаш эди. Кеча-кундуз бошпана жой йўқ. Очиқ ҳаво, окопларда туриб жанг олиб бордик.

Кунларнинг бирида фавқулодда мени Ғарбий фронт штабига чақириб қолдилар. Кутилмаган бу чақирув мени ҳаяжонга солди. Ажабо, қандай ҳодиса юз бериши мумкин, деган хаёлда штабга етиб борганимни ҳам сезмай қолдим. Мени штабда дивизиямиз командири генерал Новиков қарши олди. У билан генерал-полковник ўртоқ Шчербаков ҳузурига кирдик.

— Салом. Марҳамат ўтиринг. Сиз полкда бош врачлик вазифасини ўтайсиз, — дейди ўртоқ Шчербаков. Ўзбекистондансиз.

— Худди шундай.

— Ўйлайманки, Ўрта Осиё халқларининг урф-одатлари, турмушлари билан яқиндан танишсиз.

— Албатта.

— Сизни шу масалада чақиртирдик. Урушнинг қанчалик оғир бўлишидан қатъий назар, аскарларнинг саломатлиги биринчи ўринда туради. Уруш вақтида овқатларнинг тури ва сифати яхши бўлиши муҳим аҳамиятга эга. Ҳар бир республикадан келган аскарларга мумкин қадар ўзлари севган миллий овқатлар уюштирилса, деган фикрдамиз. Бизда ҳамма нарса етарли. Истаганларича таъминлай оламиз. Ҳозирги шароитда қандай миллий овқатларни уюштириш мумкин?

— Палов, шавла, шўрва, хўрда оши, жаркоп ва ҳоказолар.

— Жуда яхши, — дейди кулиб генерал. — Мумкин қадар амалга оширишга ҳаракат қиламиз. Яна бир масала устида фикрлашиб олсак. У ҳам бўлса аскарларга бериладиган чой масаласи. Чой етарли. Аммо, транспортларнинг асосий ишлари кўпайиб, қуруқ чойни ўз вақтида полкларга етказиб беришда бироз қийинчилик бўлмоқда. Шунинг учун чой ўрнига вақтинча қайноқ сув билан чегараланиб қолинса, қандай бўларкин?

— Вақтинчага мумкин. Бироқ, аскарлар чой ичмасалар анчагина қийналадилар. Ўз дивизиямизда бу ишни амалда кўрдик. Совуққа бардош беришда чойнинг аҳамияти катта. Чой кишига аллақандай ором бахш этади. Аскарларга кунига уч маҳал чой берилиши зарур. Чунки. улар овқатдан ҳам кўпроқ чойни севадилар. Чой ичган аскарлар руҳи тетик, ҳамма вақт ҳушёр бўладилар.

Шу кундан бошлаб бутун фронт бўйлаб аскарларга чой берилиши расмий тус олди.

Чой саломатлик учун ҳам муҳим. Чой турган жойда ҳеч ким сув ичмайди ва касал ҳам бўлмайди. Сув ичган одамлар қорин тифи, паратиф, дизентерия ва бошқа касалликка учраб қолиши мумкин. Киши организмини жуда мураккаб катта машина деб тушунсак, унинг иш жараёни истеъмол қилинган суюқлик воситасида бажарилади. Овқат сув билан тайёрланиб чой билан ҳазм бўлади. Чойсиз ёки сувсиз ҳаёт кечириш мумкин эмас. Киши организмининг 65-70 проценти суюқликдан иборат.

Ҳар бир одам бир кеча-кундузда уч-тўрт литр суюқлик ёки чой истеъмол қилиши зарур. Кишининг суюқликка бўлган эҳтиёжи, об-ҳавога, иқлимга, унинг касбига ва жисмоний ҳаракатига боғлиқ бўлади. Физиолог олимлардан академик Адҳам Юнусов бундан бир неча йил муқаддам Бекобод металлургия заводининг чўян қуювчиларини текширганда, олти соатлик иш вақтида бир ишчи 18 литрча сув ичган. Агар шунинг ўрнига кўк чой берилганда сувга бўлган эҳтиёж бирмунча камайган бўларди. Борди-ю, организм талаб қилган чой ёки суюқликни ўз вақтида истеъмол қилинмаган тақдирда, қон қуюқлашиб, тезда ташналик ҳолати юз беради. Кишининг оғзи, томоғи қақраб тоқатсизланади. Бундай ҳолда сув чанқоқни босмайди, балки кўк чой муҳим ўрин тутади. Қора чойдаги кафеин моддаси юракнинг иш қобилиятини оширишда ёрдам беради.

Ҳозирги кунда ошхоналар ёнида номига қурилган чойхоналар устида бирон-бир тузукроқ гап бўлиши мумкин эмас. Яқинда Чорсу йўлидаги ошхонага чой ичиш орзусида кирдим. Чой сўраб эдим, ўзингиз бориб оласиз, дедилар. 20 минутдан ортиқроқ навбат кутдим. Етиб ҳам борган эдим, чойнак тамом бўлиб қолди, деди чойхоначи. Яна бир қанча минут чойнак пойлаб турдик. Ўзларингиз одамларнинг олдидан бориб чойнак қидиринг, бўлмаса кечгача пойлаб ўтираверасизлар деди яна чойхоначи. Чойнак топиб чойнак олиб келгунимча қўйиб кетган пиёлани кимдир олиб кетган. Чойхона бундай бўлмайди. Бу масхарабозлик. Тўғриси, одамларга нисбатан ҳурматсизлик. Биз ҳақиқий қизил чойхоналар талабдоримиз. Чиройли, озода, яхши каравотлар, супалар олдига гул, райҳон, жанбил экилган салқин, кўнгил очадиган, завқ келтирадиган, сув бўйларида роҳатланиб дам оладиган чойхоналар бўлишини истаймиз.

Киров районидаги Тельман шаҳарчасига жойлашган маҳалламизда 400 дан ортиқ хонадон яшайди. Бироқ биронта чойхонамиз йўқ. Маҳалланинг ободончилиги ҳақида гаплашиш учун ҳам жой йўқ.

Чойхонасиз бир-биримизга қовуша олмай қолдик. Ҳар бир маҳаллада биз истаган ҳақиқий қизил чойхоналар ташкил қилинсин. Чойхоналар саломатлик, ободончилик, ахлоқ ва маданиятимиз учун олижаноб хизмат қилсин.

Илёс ФОЗИЛОВ,
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач. Медицина фанлари кандидати.

АНГРЕН, (ЎзТАГ).

ПЛАНДАН ТАШҚАРИ ДАСТЛАБКИ МИНГ ТОННА ЁҚИЛҒИ

Кўмир разрезининг коллективи пландан ташқари дастлабки 1 минг тонна ёқилғи қазиб чиқарди. Кончилар Совет ҳокимиятининг ярим асрлик юбилейи шарафига вахтада туриб, шонли санагача қўшимча суратда 50 состав «қора олтин» қазиб чиқаришга қарор қилдилар.

Ўрта Осиёда энг йирик бўлган Ангрендаги 9-шахтанинг коллективи Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги шарафига ўз зиммасига юксак мажбуриятлар олди. Бу коллектив советлар мамлакатининг шонли юбилейигача ёқилғи қазиб чиқариш юзасидан 1969 йилнинг охирига белгиланган маррага етиб олишга ва ватанга пландан ташқари 30 эшелон ёқилғи беришга қарор қилди.

1938 ЙИЛ

1 СЕНТЯБРЬ. Тўрткўлда биринчи республика спартакиадаси очилди. Унда 140 спортчи иштирок этди.

СЕНТЯБРЬ. Ўзбекистон ССР Халқ Комиссарлари Совети ва Ўзбекистон Коммунист (большевиклар) партияси Марказий Комитетининг қарори билан энг яхши музика асарлари учун биринчи республика конкурси эълон қилинди.

СЕНТЯБРЬ. Шоир Уйғун Л. Н. Толстойнинг «Анна Каренина» романини ўзбек тилига таржима қилиб тугатди. Бу китоб 1939 йилда босмадан чиқди.

5 ОКТЯБРЬ. Қовунчидаги қишлоқ хўжалигини механизациялаш Марказий станциясида хилма-хил конструкциядаги 9 та пахта териш машинаси синовдан ўтказилди.

7 ОКТЯБРЬ. Биринчи учувчи Сергей Фоканов ва иккинчи учувчи Сергей Андреевлар бошқарган, 11 иттифоқчи республика бўйлаб парвоз қилаётган «ПО-89» тезучар самолёти Тошкентга етиб келди.

ОКТЯБРЬ. Қорақалпоғистонда Қизкетген канали қурилиши тугалланди.

1 НОЯБРЬ. Самарқанд область газетаси «Ленинский путь»нинг биринчи сони чиқди.

7 НОЯБРЬ. Тўрткўл шаҳрида пионерлар уйи очилди.

17 ДЕКАБРЬ. Тошкентда хирургларнинг биринчи республика съезди очилди.

Шанба оқшоми

ФАН ОЛАМИДА

СУНЪИЙ ЮРАК

Ҳозир кимёгарлар инсон буйраги, ўпкаси, қолаверса юрагининг ўрнини боса оладиган сунъий юрак, буйрак, ўпка учун синтетик материаллар ихтиро қилиш йўлида зўр бериб ишламоқдалар.

Поливинил пирролидон номли полимер, сочларга лак сифатида ишлатилишидан ташқари, буйрак касалликларини даволашда жуда фойдали препарат ҳисобланади. Бир қанча медицина марказларида катта-катта қимматбаҳо аппаратлар, буйраги ишдан чиққан беморлар қонини тозалаш учун ишлатилади. Бу аппаратларда фильтр сифатида целлофан пардалар ишлатилади. Огайо штати Колумбус институтининг илмий ходими Р. Лейнингер поливинилпирролидон целлофан ўрнида ишлатилганда ундан 3 марта тезроқ таъсир қилишини аниқлади. Демак, аппаратларни кичиклаштириб, улардан анча эффектив фойдаланиш имконияти туғилди.

Қўшма Штатлардаги илмий марказлардан бирининг кимёгарлари сунъий юрак ясаш мумкин бўлган хомашё топиш ниятида, асосан, 8 хил полимер ва улар аралашмалари устида иш олиб бормоқдалар. Масаланинг оғирлиги шундаки, шу пайтгача ҳайвонлар юраги билан ўтказилган тажрибаларда қўлланиладиган — нейлон ва силикон аралашмаларидан тайёрланган материал айрим ҳолларда ҳайвон қонини қуюлтириб, уни ўлимгача олиб боради. Қон қуюлишига қоннинг шундай материаллардан тайёрланган найчалар орқали ўтаётганда найча юзларида электр заряди ҳосил бўлиши сабаб бўлса керак, деган мулоҳазалар бор. Шунинг учун Вирджиния штати университети кимёгарлари ва инженерлари асосини найлон ва тефлон ташкил қиладиган, аммо электр заряди ионларини нейтраллайдиган материал топиш устида ишламоқдалар.

Маълумки, планетамиз денгиз ва океанлар сувида миллион тонналаб уран, кумуш, олтин сингари ноёб элемент ва нодир металлар эриган ҳолда бўлади. Аммо шу кунгача уларни сувдан кўплаб ажратиб олишнинг реал йўли топилганича йўқ. Шу масалани ҳал қилиш устида Нобель мукофотининг лауреати, немис олими, профессор Фриц Хабер бир неча йиллар ишлаган эди.

Айтмоқчи, у биринчи жаҳон урушидан сўнг Германия ўз репарация қарзларини океандан олинган олтин билан тўлайди, деб ваъда берган эди. Аммо профессор ўз ваъдаси устидан чиқа олмади...

Шундай бўлса ҳам бу борадаги тажрибалар ҳали ҳам зўр бериб давом эттирилмоқда. Негаки, океан «тубида яширинган хазинани топиш» фикри ҳаммани қизиқтиради.

Яқинда бошқа немис профессори Эрнест Бауэр бу соҳада бир оз олға сурилди. У ўз тажрибаларида ҳозирги замон кимёсининг ютуқларидан фойдаланди. Бауэр 11 йил давомида денгиз жониворларининг ўз организмларида сувдаги ноёб элементларни йиғиб олиб юришларини ўрганди. Чунончи, у осьминог қонида мис денгиз сувидагидан минг марта, бошқа майда жониворлар қонида эса нодир металлар миқдори миллион мартача кўплигини аниқлаган. Осьминог қонидан немис олими ажойиб бўёқ модда ажратиб олиб, унинг номини қизил цианин деб атади. Бу модда мис иони билан комплекс ҳосил қилар экан.

Бир қатор тажрибалардан сўнг олим қизил цианиндан чидамлироқ модда синтез қилди. Бу модда мис ва уран ионларини тутиб олиш хусусиятига эга бўлиб чиқди. Лаборатория синовлари ижобий натижа бергач, профессор Бауэр ўз тажрибаларини Неаполь кўрфази қирғоқларида олиб борди. У ўз моддаси билан тўлдирилган шиша найдан юз литрча денгиз сувини ўтказди. Шунда тутиб қолинган ионлар хлор кислотаси ёрдамида ажратиб олиниб ҳисоб қилинганда, синтез қилинган ионалмашгич денгиз сувида бўлган барча мис ва уран ионларини ўзида тутиб қолган экан.

Профессор Бауэр бу билан чегараланиб қолмади. У яна бир ион алмашгич синтез қилди. Олим бу ион алмашгич ёрдамида океан сувидан олтин ажратиб олиш мумкин эканлигини тажрибада исбот этди. Ион алмашгич юз литр денгиз сувидан граммнинг миллиондан 1,4 қисмича олтин ажратиб олди. Кейинги пайтларда олим ўз тажрибаларини бевосита океан қирғоқларига кўчирмоқчи эди. Профессор фикрича, океанда махсус дамбалар қурилиб, океан суви шу дамбалар орқали ўтказилаётганда у синтез қилган ион алмашгичлардан фойдаланилса, озгина маблағ сарф қилиб, океан сувидаги нодир ва ноёб металл ионларини кўплаб йиғиб олиш мумкин.

А. АЛОВИДДИНОВ,
Кимё фанлари кандидати.

ЯШАШ САНЪАТИ ҲАҚИДА

Аёл меҳнатини қадрланг

Ҳаётнинг қайси бир масаласига эътибор берманг, уларни ҳал қилишга ёшликданоқ кўникиш лозимлиги ўз-ўзидан кўриниб қолади. Киши ўз қадр-қимматини асрабгина қолмай, керак бўлса қадрини вужудга келтириши ҳам лозим.

Нима эксанг шуни ўрасан, дейди халқимиз. Киши ёшлик чоғида қандай одатлар орттирганлиги, айниқса оилалик бўлганидан сўнг билинади.

Шу ўринда кўпчиликка таниш бўлган, лекин кўпчилик эътибор бермайдиган бир масала ҳақида гапиришга тўғри келади.

Оила бошлиғи ҳақида гап кетганида биринчи навбатда эркак тушунилади. Эркак — оиланинг бошлиғи. Лекин шу оилани тебратиб турган асосий куч — аёлдир. Аёл майда-чуйда хўжалик ишларига доимо кўмилиб ётади. Меҳнат қувонч келтирсагина самара беради. Лекин уй ишлари кўпинча аёлларга қувонч келтирмайди. Бу майда-чуйдалар давом этаверади, ҳар куни қайта-қайта такрорланаверади. Эр ҳам хотини яхши овқат пиширса, ташаккур айтишни унутади-ю, бемазароқ қилиб қўйса, сўкишдан ўзини тийиб қололмайди.

Вақтида ташаккур билдиришни ҳам унутманг.

Кундалик майда-чуйдалар аёлнинг жонига тега бошлайди. Ниҳоят ўзи билан ўзи ўралашаверганидан кейин майда гап бўлиб қолиши мумкин. Арзимаган нарсага асабийлашиб, оддий саволга ҳам кескин жавоб қайтарадиган бўлиб қолади. Шундай қилиб, унинг характери «оғирлашади».

Хотиннинг — умр йўлдошининг шундай характерини даволаш мумкинми? Ҳа, мумкин! Бунинг учун аёлнинг уйдаги меҳнатига катта ҳурмат билан қараш керак. Шундай қилинса «уй ишлари билан шуғулланувчи» деган кинояли ном олган меҳнат ўзининг ҳақиқий маъносини топади.

Баъзан эркаклар:

— Хўш, аёллардан чиққан буюк одамларни бир санаб берингчи? — деб киноя қилишади.

Рост, бундай аёллар чиндан ҳам эркакларга нисбатан кам.

Хўш, нима учун ҳозирча аҳвол шундай? Мен ҳозирча деб таъкидлаётганим бежиз эмас. Чунки узоқ вақтлардан бери шундай бўлиб келган. Эркакларнинг онги аёлларникига нисбатан кўпроқ тараққий этиши учун барча имкониятлар мавжуд бўлган. Уларнинг меҳнати гарчанд оғир, хавфли ва масъулиятли бўлса-да, барибир ранг-баранг ва қизиқарли бўлган. Иши ранг-баранг бўлса, киши қизиқиб ишлайди. Лекин меҳнатда янгилик бўлмаса, зерика бошлайди.

Энг қадимий даврлардаёқ эркак овга, урушларга кетган. Аёл эса овқат пишириб, уни узоқ кутишга мажбур бўлган. Бора-бора улар орасидаги тенг ҳуқуқлилик йўқолган. Тўғрироғи аёл қулга айланган. Бу эса аёллар онгининг тараққиётига таъсир қилмай қолмаган.

Қадим замонларда шундай эди. Ҳозирчи? Мана, мен сизларга ҳозирги замон аёлининг тараққиёти учун ҳамон ҳалақит бераётган баъзи бир «ноқулайликлар»ни санаб бераман. Эркаклар бу ноқулайликлардан тамомила ҳолидирлар.

Биринчи. Аёл ўз умрининг ярмида организми учун ортиқчалик қилган қонни ой сайин йўқотиб туришга мажбур. Тўрт беш кун мобайнида у кучдан кетади. Гоҳо меҳнатга яроқсиз ҳам бўлиб қолади. Қаранг-а, ҳар ойда беш кун? Демак ҳаётнинг олтидан бири!

Иккинчи. Табиат фарзанд кўриш ҳуқуқини аёлларга берган. Туғилиш, туғиш, аёлнинг тараққиёт йўлини маълум муддатда тўхтатиб туради.

Учинчи. Аёл 45 ёшгами, 50 ёки 55 ёшгами етганидан кейин нерв системасининг нормал ишлаши бузилади. Бу даврда аёл кўпинча асабий бўлади. Кучдан толади ва ҳоказо.

Тўртинчи. Гоҳо йигит учун мақтаниш манбаи бўлиб хизмат қиладиган ишлар қиз учун бир умрлик уят ва алам келтириши мумкин.

Бешинчи. Ҳозирги пайтда эркаклар меҳнати деб ҳисобланадиган касбларга борган сайин кўпроқ аёллар жалб этилмоқда. Капиталистик мамлакатларда аёллар меҳнатига эркаклар меҳнатига нисбатан кам ҳақ тўланади. Бизда бундай айирмачилик йўқ. Лекин бошқача бир фарқ сақланиб қолган. Айтайлик эркак ҳам, аёл ҳам ишлайди. Лекин ишдан қайтгандан сўнг эркак ётиб дам оладию, аёл овқат пишириши керак. Тўғри, баъзан эр хотинига ёрдамлашиб юборади. Лекин буни мутлоқо мажбурий эмас, ихтиёрий иш деб қабул қилади. Хоҳласа хотинига кўмаклашади, хоҳламаса йўқ.

Мен аёллар учун табиатан ноқулайлик туғдирган бешта сабабни санаб ўтдим. Балки аёллар бу сабаблар ёнига яна бир қанчасини қаторлаштириб ташлашар.

Буларнинг барчаси шубҳасиз аёлнинг характерига, асабига таъсир қилмай қолмайди. Бунинг устига қўни-қўшниларнинг ўзаро муносабати ҳам катта роль ўйнайди. Менимча, қўшни билан иноқ яшаш шарафли бурч бўлса керак. Мен 45 йиллик врачлик фаолиятимда шу қадар кўп воқеаларнинг гувоҳи бўлдимки, қўшничилик муносабатлари ҳақида диссертация ёзса арзигудек материаллар тўпладим. Киши ёмон қўшнини яхши қилиши мумкин. Тўғри, қийин, лекин мумкин!

Назаримда эркакнинг тараққиёти учун шароит яратиб бераётган киши аёлдир. Унга алоҳида ҳурмат билан қараш керак. Аёлнинг меҳнатини қадрласангиз, унга ташаккур билдиришни унутмасангиз оилангиз иноқ ва ширин ҳаёт кечириши аниқ. Шундай қилсангиз ўзингизнинг ҳам, умр йўлдошингизнинг ҳам ҳаёти завқли, кайфияти тетик бўлади.

В. Проскуряков

Ҳамза номли Ўзбек давлат Академик драма театри ижодкорлари Шекспирнинг «Вероналик икки йигит» спектаклини тайёрладилар. Бу — улкан драматургнинг машҳур асарларидан биридир. СУРАТЛАРДА: ана шу спектаклдан кўринишлар. 1. Джулия ролида артистка С. Норбоева, Лучетти ролида Л. Бадалова. 2. Валентин ролида артист О. Юнусов, хизматкор ролида эса Т. Тожиев.

Н. Муҳаммаджонов фотолари.

АРАБ ЮМОРИ

БИРОДАРНИНГ ИШИ

Муаллим яхши ишлар ҳақида ўқувчиларга дарс бериб туриб, уларнинг биридан сўради:

— Тома, бир бола эшакни ураётган бўлса, сен уни бу ишдан қайтарсанг, буни қандай иш деб аташ мумкин?

Тома жавоб берди:

— Буни эшакка бифодарлик иши деб аталади.

ҲИСОБ МАСАЛАСИ

Ўқитувчи: — Поезд соатига 60 км тезликда кетаяпти. Таробулис билан Лозиция ораси 100 км бўлса, поезд шу масофани қанча вақтда босган бўлади?

Ўқувчи: — Позед Лозицияга етмай, йўлда ағдарилиб кетибди.

МУМКИН ЭМАС

Муаллима қиз бир кичик ўқувчиси олдида тўхтади-да, унга қўшув аломатини ўргатди. Кейин савол берди.

— Агар столнинг устига битта тухум қўйсам, стулга иккита қўйсам, ҳаммаси бўлиб нечта тухум қўйган бўламан?

Бола бир дақиқа ўйлаб турди-да, кулиб жавоб берди:

— Муаллимам, бу сизнинг қўлингиздан келмайди, тухумни фақат товуқ қўйиши мумкин.

ДОИМ УЙДА ЁТИШ КЕРАКМИ?

Мактаб мудири бир ўқувчини койий бошлади:

— Эй уятсиз, нега беш кун мобайнида фақат бир кун мактабга келдинг?

Ўқувчи жавоб берди:

— Жаноб мудир, ҳа деб уйда ётавериб зерикиб кетсам, нима қилай.

МЕН ЖИННИ БЎЛИБМАНМИ?

Ҳисоб муаллими ўқувчидан сўради:

— Сенинг олтита олманг бўлса, шундан учтасини менга берсанг, ўзингга қанча олма қолган бўлади?

— Олтита олма қолган бўлади?

— И-я, олмани учтасини менга бердинг-ку.

— Мен жинни бўлибманми, олмамни сизга бериб.

У ЖОН ТАЛАШЯПТИ

Муаллим болаларга хитоб қилди:

— Кимнинг бобоси тирик бўлса, қўл кўтарсин!

Баъзи ўқувчилар қўлларини кўтардилар. Бир бола қўлини кўтарди-да, дарров пастга туширди.

— Эй, ўғлим, бу нима қилганинг? — деди ўқитувчиси.

— Мен уйдан чиққанда, бобом жон талашиб ётиб эди.

ҲАШАРОТ НОМИ

Муаллим: — Самир, битта ҳашарот номини айт-чи.

Самир: — Пашша.

Муаллим: — Халил, сен иккинчи ҳашарот номини айт.

Халил: — Иккинчи пашша.

ҚОРАСИ АҚЛЛИРОҚ

Бола: — Мен бир янгилик очдим. Қора товуқ оқ товуққа нисбатан анча ақлли экан.

Муаллим: — Нима учун?

Бола: — Қора товуқ оқ тухум туғади, аммо оқ товуқ қора тухум туғолмайди.

БОКСЧИЛАР СУДЪЯСИ

Муаллим: — Катта бўлиб қолдинг, аммо ҳануз бирдан ўнгача санашдан бошқа нарсани билмайсан, келгусида ким бўлмоқчисан?

Ўқувчи: — Боксчиларга судья бўлмоқчиман:

Арабчадан И. АБДУЛЛАЕВ таржимаси.

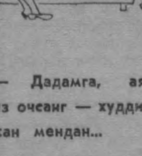

Пазанда маслаҳати

ФАСЛГА ҚАРАБ ОВҚАТЛАНИШ

Йил фаслларига мос овқатланиш — тартибли овқатланишнинг ва таомларнинг хилма-хил бўлишининг зарур шарти ҳисобланади. Бунга айрим оилаларда кам эътибор берилади. Асосий сабаблари: таом тайёрлашнинг кўпгина усулларини билмаслик, режали овқатланишнинг аҳамиятини англамаслик, эринчоқлик (содда рецепт ва осон технологиядаги таомларнигина тез-тез тайёрлаш, мураккаб рецепт ва кийин технологиядагиларини кам тайёрлаш ёки бутунлай тайёрламай қўйишлик, ва ҳоказолар. Одатда рўзғорда бор масалликдан нимадир пиширилади-да, хилма-хилликка эътибор берилмайди. Кўп ҳолларда уй бекалари таомнинг фақат 4—5 хил тайёрлашни билиш билангина чегараланиб ойлар, йиллар ўтса ҳам ана шу чегарадан чиқмай қолаверадилар. Масаллиқ мавжуд бўлсада, кўпинча «нима овқат тайёрласам экан» деб ўйланиб қоладилар. Ваҳоланки ўзбек пазандалигида таом тайёрлашнинг неча юзлаб усуллари бор.

Оилаларнинг кўпчилигида таомларнинг бир ўтиришда бир неча хилини яъни биринчи (суюқ овқат), иккинчи (қуюқ овқат) ва учинчи (яхна, ичимлик, сут, қатиқ, мева-чева)га кам эътибор берилади.

Тўй, байрам ва бошқа хилдаги меҳмондорчиликларда биринчи — чой, иккинчи, яхна овқат, учинчи — суюқ овқат, тўртинчи — қуюқ овқат, ҳатто, бешинчи мева-чева тарзида тортилиб, жуда жойига қўйилади-ю, аммо уйда оила аъзоларига нонушта, тушлик ёки кечлик тайёрланганда кўпинча якка таом билан чегараланилади. Аслида таомнинг турли хилини истеъмол қилиш ва фаслларнинг ўзига хос хусусиятига қараб баҳорда, ёзда, кузда ва қишда ҳар хил овқатларни еб туришнинг физиологик аҳамияти зўрдир. Бунда киши тетик, бардам, турли касалликларга тез чалинмайдиган бўлади. Биз 12 ой учун тахминий меню тадбиқ қиламиз.

Ойлик меню фаслларнинг хусусиятига қараб, ўша даврнинг мавжуд масалликларини ҳисобга олиб ҳамда инсон овқатланишининг хилма-хиллиги тўғрисидаги физиологик нормаларга риоя қилиб тузилди.

Рўзғорда ҳаммавақт ҳам бирдай керакли масаллик мавжуд бўлабермаслиги ҳам мумкин. Бундай ҳолатда керакли таом бир четдан эмас, имкониятга қараб пиширилади. Ҳар бир оила ўз имкониятлари ва таъбга қараб кундалик, ҳафталик ёки ойлик меню тузиб олиши ҳам мумкин. Хуллас, истеъмолдаги таомлар хилма-хил бўлгани маъқул. Бироқ шу хилма-хилликни «бир ўтиришда аралаш-қуралаш еябериш керак эканда», деб тушунилмаслиги керак. Машҳур олим Абу Али ибн Сино «бир хил таом ҳазм бўлмасдан иккинчи хилини ейиш турли ич касалликларининг келиб чиқишига сабаб бўлади», деган фикрни айтган. Таом хилма-хиллиги ҳар суткада, ҳар ҳафтада, ҳар ойда ўзгариб туриши керак.

Шунга кўра ҳар ойнинг биринчи шанбасида тегишли ой учун зарур бўлган ўзбек таомларининг рўйхатини бериб борамиз. Январда ушбу таомлар истеъмолига кўпроқ аҳамият берилса ёмон бўлмайди.

САЛАТ ВА ЯХНА ОВҚАТЛАР:

Турупдан тайёрланган салат, анор ва пиёздан тайёрланган салат, сиркаланган бодринг, қази, ковурилган балиқ, суюқ ошлар.

СУЮҚ ОШЛАР

Шолғом шўрва, гўжа оши, мастава, карам шўрва, мош қовоқ, макарон шўрва, угра оши (сутли).

ҚУЮҚ ОВҚАТЛАР: ковурма палов, сариёғли палов, ловия шовла, мошкичири, гуруч лағмон, сих кабоб, чарви кабоб, ковурма, ошковоқ манти, пиёз дўлма, хурон, картошка бийрон.

ШИРИНЛИКЛАР ВА ИЧИМЛИКЛАР: памил чой, холвайтар, жийда шарвати, сабзи киёми.

Газетхонларнинг талабларига биноан ҳар шанба ана шу рўйхатдаги таомлардан баъзиларининг рецепти ва технологиясини бериб борамиз.

К. МАҲМУДОВ.

ҚИЁМИГА ЕТГАН ГАПЛАР

- Ҳар бир одам симёғочни қучоқлаш ҳуқуқига эга. Лекин бу ҳуқуқдан мастларгина тўлиқ фойдаланишади.
- Аёл эркакни буюк ихтироларга ундайди. Лекин шу ихтиро амалга ошгандан кейин унинг ўзи ихтирога қарши бўлиб қолади.
- Хотин киши яхши асар ёзишига ишонмайман, дебди бир аёл,— ахир Шекспир эркак бўлган-ку!
- Ажралишнинг асосий сабаби — никоҳдир.
- Товуқ шундай бир ажойиб нарсаки, биз уни туғилишидан олдин ҳам, кейин ҳам бемалол еявeрамиз.
- Ҳамма аёллар кўзингга чиройлик кўрина бошладими, демак бу сенинг кексайганинг.
- Менинг хўжайиним жуда қобил киши. Айниқса ишни йиғиштирайлик, дам олиш вақти етди, десанг бир сўзингни иккита қилмайди.

ЮМОР

ЭР ВА ХОТИН

— Ҳой эр, эртага байрам. Биз ҳам бир етаклашиб «Севилья сартароши»га борсак.

— И-е, соқолимни олмасдан айтмабсиз-да, хотинжон.

УТИННИ КИМ ЁРАДИ?

Бир кишининг Ўктам, Рустам деган икки ўғли бор экан. Отаси уларга деди:

— Бугун ойинг сомса ёпади. Қани, ким сомсани яхши кўради?

— Мен,— деди Ўктам.

— Мен ҳам,— деди Рустам.

— Хўш, ким ўтин ёриб беради?

— Рустам,— деди Ўктам.

— Йўқ, Ўктам, — деди Рустам.

ЙИҒЛОҚ ҚЎҒИРЧОҚ

— Анови қўғирчоғингиз қанақа? — сўради сотувчидан бир киши.

— Йиғлашни ҳам, бақиришни ҳам билади.

— Қизим ҳам худди шунақа... Менга бошқасини беринг.

ДАМ ОЛИШ СОАТЛАРИДА

ЧАЙНВОРД

1. Машҳур немис физиги. 2. Электр заряди бўлмаган заррача. 3. Геодезик асбоб. 4. Телескоп хили. 5. Ер ўлчайдиган ўрама тасма. 6. Тизма ороллар. 7. Табиий ёқилғи. 8. Ердаги предметнинг кок устида осмондаги хаёлан нуқта. 9. Жанговор машина. 10. Вулқон оғзи. 11. Радиактив химиявий элемент. 12. Дори. 13. Ярим ўтказгич. 14. Дарёнинг денгиз ёки кўлга тармоқланиб қуйиладиган жойи. 15. Илмий унвон. 16. Манфий зарядланган электрон. 17. Яқин ўртоқ. 18. Химиявий элемент — кумушранг, жуда қаттиқ металл. 19. Гигант планета. 20. Машҳур совет футболчиси. 21. Астрономик кузатишлар олиб бориш учун қурилган махсус бино. 22. Ўсимлик уруғларини ишлаб, уларни тез ўсадиган ва тез етиладиган қилиш. 23. Оснёдаги ороллардан бири. 24. Юлдуз туркуми. 25. Ҳарбий денгиз флотидаги олий унвон. 26. Футбол командаси. 27. Металлургия печи. 28. Йиртқич балиқ. 29. Энг содда, бир хужайрали жуда кичик жонивор. 30. Электр токининг кучини ўлчаш бирлиги. 31. Резавор ўсимлик. 32. Химиявий элементнинг энг майда зарраси. 33. Физиканинг жисмлар ҳаракатини ўрганадиган бўлими. 34. Ер куррасини ўраб олган ҳаво қатлами. 35. Машҳур революцион крейсери. 36. Изсиз йўлда юк ташийдиган, усти очиқ, моторли, кичкина вагонча.

Тузувчи Эркин ЁҚУБОВ.

ГАЗЕТАМИЗНИНГ 26 ДЕКАБРЬ СОНИДА БОСИЛГАН

«БОТАНИК ЦИКЛОКРОССВОРД»НИНГ ЖАВОБЛАРИ:

1. Апельсин. 2. Беда. 3. Картошка. 4. Шоли. 5. Қулупнай. 6. Арпа. 7. Қайрағоч. 8. Олча. 9. Бойчечак. 10. Арча. 11. Мандарин. 12. Анор. 13. Бақлажон. 14. Сули. 15. Кўксағиз. 16. Пиёз.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ШЕРИКЛИ ДАРД

Эгизак туғилган Вера билан Надежда Васильевалар 50 ёшга кирди. Уларнинг иккови учун битта медицина карточкаси тутса ҳам бўлади, чунки болалик чоғларидан бери улар кўпинча бир кунда деярлик оғриб, бир кунда тузалишади. Вера Ленинград яқинида Надежда эса Брянск атрофидаги жойда истиқомат қилади. Яқинда шу иккала хотин бир кунда оғриб қолди. Врачлар уларнинг ҳар икковидаги касалликни, «Гипертония сабабли мияда қон айланишнинг бузилиши» деб топдилар.

Ленинградлик невропатолог профессор Г. Акимов бу ҳолни муайян қонуният деб ҳисобламоқда. Эгизаклар кўпинча айни бир дард билан оғриганликлари сингари ҳоллар медицинага маълум. Бироқ, профессор икки эгизакда айни бир дарднинг баббаравар бошланиб, баббаравар ўтишини жуда ноёб учрайдиган бир ҳол деб ҳисобламоқда.

Олим ТАСС мухбири билан суҳбатда айтдики, гипертония касаллиги ва бош мия томирларининг атеросклерози пайдо бўлишида ирсият факторининг роли бор, деган гаплар медицина матбуотида ҳозир кўп ёзилмоқда. Эгизак опа-сингиллар учраган дард бу фикрни исботлаш учун мароқли мисол бўла олади. Ҳозир иккала эгачи — сингилнинг дарди ариб қолди.

XX АСР КАШАЛОТЛАРИ

Химия асри кашалотлар иштаҳасига қандайдир таъсир қилган бўлса керак. Бу йил кит овловчи совет кемаларида хизмат қилаётган илмий ходимлар уларининг ошқозонидан пластмассадан ясалган сабзавот халтаси, кулдон, атир шишаси, нейлон стакан, пластмасса қопланган кабель ўрами ва ҳатто қўғирчоқ ҳам топиб олдилар. Бу ғалати коллекция балиқчилик хўжалиги ва океанография Тинч океан илмий тадқиқот институтига яқинда келтириб топширилди.

НАТАЛЬЯНИНГ МАКТУБЛАРИ

Унинг қалбида баъзан хотинига қарши шундай фикрлар пайдо бўлардики, сўнгра буни ўйлаганида ўзи ҳам қўрқиб кетарди. Муттасил кескинлашиб бораётган бу аҳвол бора-бора, ниҳоят, қандай бўлмасин ўз кучини кўрсатиб, портлаши керак эди. Бу ҳол ҳикоянинг бошида эслатганимиздек, Володянинг биринчи бор мактабга қадам босган кунида рўй берди.

VI.

— Сен буни атайин қилдингми, Ната? Менга аччиқ қилибми? Ёки бўлмаса, мен курашиб келаётган тарбия масалаларидаги уқувсизлигингни оқлаш учунми?— деди Григорий Максимович кескин оҳангда, гўё «аҳмоқ дўстдан ақлли душман афзал» мақолига амал қилиб жанжал чиқариш ниятида.

— Мен яна нима жиноят қилибман?— деб сўради киноясини яшира олмасдан Наталья Михайловна бажонидил жанжал қилишга тайёрдек. У гап нима ҳақда бораётганини тушунмади ёки ўзини тушунмасликка солди.

— Ўзингни гўлликка солма, Ната,— гапини давом эттирди Григорий Максимович.— Ҳар ҳолда сен педагогсан. Демак, сен оддий онагина эмас, балки, маърифат берувчи онасан. Биринчи ўқиш куни бола учун катта воқеа, сен буни билмай иложинг йўқ. Кўплар бу кунни катта бўлганларидан кейин ҳам эслаб юришади. Бу кун қандайдир бир жиҳати билан бошқа кунлардан фарқ қилиши керак. Бола ўзига ўша куни бошқаларнинг ўзгача, алоҳида муносабатда бўлаётганини тушуниб, ўзининг янги бурч остонасига қадам қўяётганини сезиб турсин, ҳатто унинг кучига ишонаётганларини билсин. Сен бўлсанг, унинг портфелини кўтариб, қўлидан етаклаб боряпсан Ахир, нега бундай қиласан? Эрталаб мен Вовага портфелингни ўзинг кўтариб юр деган эдим. Аммо бу гап сенга ҳам тааллуқли эди. Мактабдан қайтишда эса сен яна унинг қўлидан етаклаб, портфелини кўтариб олибсан.

— Менга қара, Гриша!— деб унинг гапини бўлди Наталья Михайловна.— Берган насиҳатларинг етар, энди бўлди! Менинг ёмон педагоглигим, фаросатсиз оналигим ва ярамас хотин эканлигим аллақачонок маълум бўлган. Сен эса кам-кўстсиз одамсан. Бундан хулоса чиқариб олиш вақти келган. Ҳа, шунақа!

— Афсуски, мен идеал одам эмасман, аммо идеалга интиламан. Сенинг ўрнингда бўлганимда эса, мен ёмон педагог бўлмаслигим, фаросатли она ва эрнинг... дўсти бўлишим керак деган бирдан-бир хулосага келган бўлардим. Дарҳақиқат шунинг вақти келган!

Наталья Михайловна жимгина ўтирарди. Бир лаҳзадан кейин Григорий Максимович яна гап бошлади, лекин жаҳли чиқиб ачиниб гапирди:

— Сен нега жим бўлиб қолдинг, Ната? Эҳтимол сен ўзингни бирон масалада ҳақман деб ҳисобларсан? Ундай бўлса, майли баҳслаш, исботла, ишонтир! Фақат ерга қараб бўзрайиб ўтирма. Айтчи, мактабга келганимиздан бери, сен нега шунчалик ўзгариб кетдинг? Ахир биз, илгари бир-биримиздан ҳеч нарсани яширмасдик-ку! Ҳамма гап ўртада бўларди. Сен бирон нарсадан сиқилаётган бўлсанг, нима учун айтиб, мен билан маслаҳатлашмайсан? Менга ҳам баъзан қийин бўлади. Бундай пайтларда мен ўртоқларимга юрак очаман... Сен бўлсанг ёлғизсан. Нималар ҳақида ўйлайсан... Педагог бўлишни хоҳлайсанми? Нега бўлмаса бутун беш йил мобайнида сен ўзингни-ўзинг қийнаб юрдинг? Олий маълумотлисан, билиминг халққа жуда керак. Бориб биологиядан, химиядан лекциялар ўқи. Эсингдами, бир неча бор ўсимликшуносликдан, бригадирлар семинарида бўлса керак, лекциялар ўқиганингда сени районда мақташгани? Қайси жой маъқул бўлса, бориб ишлайвер. Ҳозир эса ҳаётга муҳаббатинг тобора сўниб боряпти... Хоҳласанг, ўзингнинг мутахассислигинг бўйича сиртдан аспирантурага кир. Ахир, ёшсан-ку, энди йигирма еттига кирдинг, ҳали кеч эмас...

Наталья Михайловна ҳамон жим, столга тирсагини тираб, бошини қуйи солиб ўтирарди. Григорий Максимович унга яқин келиб, эркаланиб, кўнглини кўтариб, қучмоқчи бўлиб энгашганида, хотини уни итариб юборди. У одатдан ташқари маҳзунлик билан пичирлади:

— Қўй бу гапларни, Гриша, эшитгим келмади, мени ёлғиз қўй...

У ичкари хонага кириб кетди-ю, кўрпа, ёстиқ, чойшабларини кўтариб чиқиб, диванга жой ҳозирлай бошлади.

— Бор, ухла. Мени тинч қўй,— деди у орқасига қарамай.

Григорий Максимович ётоғига кирмади. У мактаб паркига чиқиб кетди ва тонг ёришгунча айланиб юрди. Қайтиб келганида Наталья кийиниб, шайланиб турганди. Григорий Максимович сездики, у ҳам кечаси билан ухламабди. Нонуштада у эрига шундай деди:

— Гриша, мен бугун мактабга охирги марта бораман. Менинг сендан илтимосим, қандай бўлмасин Василий Акимович билан гаплашиб ҳужжатларимни расмийлаштириб бер. Менга қийин бўляпти. Мана аризам...

— Нима деяпсан, Ната?!— деб бўғилиб ҳайрон бўлди Григорий Максимович.— Нега бирдан бунақа қиласан? Ўқув йили энди бошланди-ку..

— Ҳеч қиси йўқ,— деди бамайлихотир Наталья Михайловна.— Менинг дарс соатим оз. Уни Федор Иванович ҳам жон деб олади. Оиласи катта. Бошқалари эса... бошқалар хурсанд бўлишади.

— Хўш, ўзинг-чи...— деб Григорий Максимович гап бошлади-ю, тўхтаб қолди.

—Мен эртага онамнинг уйига кетаман.— деди гапни чўрт кесиб Наталья Михайловна.

Эртаси куни у, эридан Володянинг соғлиги ҳақида хабар бериб туришни илтимос қилиб онасиникига жўнаб кетди. Нима учун шундай қилаётганини изоҳлаб: «Бирмунча вақт биз алоҳида яшаб кўрайлик»,— деди.

Василий Акимович бундан хурсанд бўлди, лекин у Наталья Михайловнанинг бу ишни фақат эртароқ қилмаганига ачинди, холос.

— Шуниси борки, одамлар ҳар хил. Ҳар хил йўл билан ақл киради,— деди у Григорий Максимовичга. — Баъзи бировлар бошқаларнинг тажрибасини ўрганади, уларга разм солади, улардан ибрат олади ва ўзи учун керакли хулоса чиқаради. Бошқа бировлар эса, ўз бошидан кечириб тўғри йўлни топишга интилади. Гап сизларнинг оилавий муносабатларингизга келганда эса, менинг ишончим комилки, Наталья Михайловна ижтимоий ҳаётда ўз ўрнини белгилаб олиши билан ҳамма нарса тўғри бўлиб кетади. Менинг фикримча, ҳозирча унга халақит бермаслик керак. Унинг характери мураккаб. Мен шундай тасаввур қиламан: сиз ижтимоий мавқеингиз билан ундан юқори турасиз, у бунга кўникиб кета олмади. Ҳамма муносабатларда у сиз билан бир қаторда туришни истайди...

VII.

Бир ойдан сўнг Григорий Максимович хотинидан биринчи хат олди.

«Мен беш йилдан бери пинҳон тутиб юрган сирларни онамга жуда эҳтиёткорлик билан, лекин очиқдан-очиқ айтиб бердим,— деб ёзади Наталья Михайловна,— дастлаб уни ваҳима босди. Лекин... менинг сезгир, ақлли онам ҳамма гапни тушунди. Ҳатто... Ҳамма нарсада ўз-ўзини айблади! Мен ҳайрон бўлдим. Бунга сиз эмас, менинг ўзим айбдор-ку!— дедим. Ана шу тарзда биз у билан ўз-ўзимизни айблаб ҳамда бир-бирларимизни оқлаб, узоқ баҳслашдик. Аммо бундай тортишувлар ва ўз-ўзини айблашлар оқибатсиз бўлмади. — Бу нарса ниҳоят менинг ҳаётимда қандай ҳол юз берганлигини тўғри таҳлил этишга имкон берди.

Эсимни таниганимдан бери биламанки, онамни мактабда ҳам, совхозда ҳам, бутун районда ҳам ҳурмат ва иззат қилишарди — худди ана шу нарса ёшлигимданоқ менинг қонимга сингиб кетди. Мен ёшлигимдан иззатпараст ва шуҳратпараст бўлиб ўсдим. Ҳамиша эҳтирос билан яхши кўрадиган онам эса ишга боши билан шўнғиб кетарди-да, мендаги бу хусусиятларни сезмасди. У аъло ўқишларимдан хурсанд бўларди, шўхлик қилмасдим. Онам мен билан фахрланарди. Мен-чи... Мен ҳам ўзим билан фахрланардим.

Ҳали ҳам эсимда, бешинчи синфда эканимда, онам ўзининг тўққизинчи синф болаларини менинг хонаки гулзоримни кўрсатиш учун экскурсияга олиб келди. Мен гулларнинг қирқ учта хилини ўстирган эдим, ҳар бирининг тарихини, маконини, ҳар бирини қандай экишни, ўстиришни, уларни парвариш қилишни билардим... Онам мендан юқори синф болаларига буларни тушунтириб беришни таклиф қилди. Болалар эса, ҳайратда қолиб, эҳ-е, ажойиб-а дейишарди, мен бўлсам теримга сиғмай, мақтанардим... Оқибати яхши бўлмади. Мен ўзимни ортиқ даражада сева бошладим, саҳнадаги бош қаҳрамон деб тасаввур қилардим. Онам менга экскурсияни «ажойиб» ўтказганимни айтиб берди. Болалар деворий газетага мени мактаб, осмонга кўтариб ёздилар. Яна нима денг! Ўн икки яшар «ажойиб» қиз ўн олтига кирган болалар билан экскурсия ўтказди...

Ўша кундан бошлаб мен ўз синфдошларимни назар-писанд қилмай қўйдим. Ўзимни бошқаларга ўхшамайдиган, алоҳида бир истеъдод деб ҳисоблайдиган бўлиб қолдим. Мен актив жамоатчи эдим, қолоқларга ёрдам берардим, бироқ бу ишни уларга хайрихоҳ бўлганим ёки соф туйғум туфайли эмас, балки биринчи аълочи ўқувчи деган даражамни йўқотиб қўймаслик учун қилардим. Ҳа, мен биологиядан ташқари ҳамма фанларидан «аъло» ўқирдим, чунки бу интилиш: ҳамиша ва ҳамма жойда алоҳида эътиборли, «ажойиб» киши бўлишни истаган шуҳратпарастликнинг уйғониши туфайли келиб чиққан эди.

Мактабни ҳам мен «ажойиб» тамомладим.— етуклик аттестатни эса биринчи менга топширишди ва мактабимизнинг «фахри» дейишди.

Мактабда ўқиган йилларимда мутолаа қилган китобларимдан кўчирилган кишиларнинг ажойиб фикрлари ёзилган қалин дафтар онамникида турибди. Уни варақлаб ўтириб, мен Блокнинг ҳикматли гапларини учратиб қолдим, тўғри, уни нима муносабат билан айтганини эслай олмадим. Ўшанда мен буни нима учун кўчириб ёзиб олдим? Бунга ҳам тушуна олмадим. Унинг фикри шундан иборат эдики, очиқдан-очиқ гаплашиш (ҳатто бу шафқатсизлик бўлса ҳам) — бу кишилар ўртасидаги муносабатнинг ягона имкони, акс ҳолда муносабатлар ақл бовар қилмайдиган даражада чигаллашади ва оғир оқибатларга олиб келиши мумкин, деган маънода. Буни мен жуда кеч тушундим, бироқ энди ўзимга нисбатан ҳам шафқатсиз бўлишим кераклигини билганлигимдан хурсандман.

Нима учун мен педагогика институтига ўқишга кирдим.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг 30 декабрь ва 2, 3, 4, 5 ва 6 январь сонларида).

А. М. ПРОТОПОПОВА.

ЧАПАНИ ШОФЕР ЖАЗОСИНИ ОЛДИ

СУД ЗАЛИДАН

Саёқ юрсанг, таёқ ейсан, дейди халқимиз. Лекин бу мақолни Ўзбекистон китоб савдоси автобазасининг шофери Т. Пўлатов хаёлига ҳам келтирмас эди. У «ГАЗ-51» машинасида Уйғур кўчаси бўйлаб елдек учарди. Кўча қоидаларига қарамай дуч келган жойдан шўнғиб, машинанинг оёғини ерга теккизмай олатасир ҳайдарди. Кутилмаганда Э. Турсунов деган йўловчини машина билан босиб кетди. У шу заҳотиёқ жон берди. Чапани шофер ўзини олиб қочиш учун жуфтакни ростлади. Лекин бу сафар бир группа ёш гўдаклар машина остида қолдилар. Улардан тўрттаси ҳалок бўлди.

Тошкент шаҳар халқ суди Т. Пўлатовнинг жиноий ишини кўриб чиқди ва чапани шофёрни 15 йил муддатга озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилди.

М. ПОГРЕБИНСКИЙ,
Тошкент шаҳар прокурорининг ёрдамчиси.

БИЛДИРИШ

Шаҳар партия комитети пропаганда ва агитация бўлими маълум қиладики, шу йил 9 январь соат 18-30 да «Билим» жамиятининг шаҳар ташкилоти биносида (Пролетар кўчаси, 4-уй) халқаро аҳвол бўйича лекторлар, пропагандистлар ва халқаро коммунистик, ишчи ва миллий-озодлик ҳаракатини мустақил ўрганувчиларнинг доимий семинари юзасидан навбатдаги машғулот бўлади.

«Покистоннинг ички сиёсий аҳволи ва ташқи сиёсати» тўғрисида В. Е. Иванов лекция ўқийди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПРОПАГАНДА ВА АГИТАЦИЯ БЎЛИМИ.

Спорт

„МЕҲНАТ“—КУБОК ЭГАСИ

«Старт» стадионида Валентина Терешкова-Николаева мукофоти учун волейбол бўйича традицион мусобақа ўтказилди. Мусобақа ҳақида гапиришдан аввал, бу яхши традициянинг қандай қилиб юзага келганлиги тўғрисида гапириб ўтмоқчимиз. Бу традицион мусобақалар республикамиз волейболчи қизларининг маҳоратларини оширишда бир босқич ролини ўтамоқда.

Республикамиз аёллар терма командаси СССР халқлари III спартакиадасида паст натижага эришганларидан сўнг, Ўзбекистон волейбол федерацияси 1964 йил май ойидан республикамизнинг энг кучли тўртта клуби командасини В. Терешкова-Николаева мукофоти учун ўтказиладиган мусобақаларга киритишга қарор қилди. Бу тўрт спорт жамиятининг ҳар бири учтадан команда ташкил қилган ҳолда мусобақада қатнашар эди. (Ёш қизлар, қизлар ва аёллар командалари).

1964 йил декабрь ойида мукофот ўйинларининг биринчи тури ўтказилди. 1965 йилнинг май ва декабрь ойларида икки тури ҳам ўтказилган эди. 1964 йилнинг ўзидаёқ мусобақа пешқадамлари аниқланди. Булар «Меҳнат» ва «Спартак» спорт жамияти командалари эди. «Буревестник» ва «Локомотив» спорт жамияти командалари эса мукофотли учликка кириш учун кураш олиб боришлари лозим эди.

Бу мусобақа ўзининг яна бир характерли хусусияти билан ажралиб туради. Мусобақа СССР халқлари IV спартакиадасида ўзбек спорт шарафини ҳимоя қилувчи республика терма командасининг кандидатларини аниқлаб бериши лозим эди. Ўтган йилнинг май ойида навбатдаги мусобақалари ўтказилди. Ўзбекистоннинг энг кучли волейболчи командалари финал жангларга кирдилар. Охирги турдан сўнг ғолиб чиққан команда хрустал кубок билан тақдирланди. Мукофот учун асосан «Меҳнат» ва «Спартак» волейболчи қизлари даъвогарлик қилдилар. Мусобақа ғолиби ҳар бир команданинг ҳамма турларда жамғарган очколар сони билан аён бўлди.

Энди учрашувларнинг икки тури ҳақида қисқагина гапириб ўтмоқчимиз. Чек ташлаш бўйича волейбол майдонига турнир жадвалининг пешқадами ва аутсайдери чиқди.

Турнирнинг биринчи куни «Меҳнат» — «Локомотив» ва «Спартак» — «Буревестник» командалари беллашди. «Меҳнат» қизлари «Локомотив»лик тенгдошларини 2 : 0, аёллар эса 3 : 0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар. Спартакчилар ҳам студентлар спорт жамияти волейболчиларини осонликча енгдилар. (2 : 0 ва 3 : 0). Қолган икки учрашувда сенсация бўлишига сал қолди. «Меҳнат»чи қизлар биринчи партияда темир йўлчиларга ютқазиб туриб, кийинлик билан 3 : 1 ҳисобида ғалаба қозондилар. Айниқса «Спартак» ва «Буревестник» командалари учрашуви катта қизиқиш туғдирди. Волейбол ишқибозлари «Спартак» кўнгилли спорт жамиятининг волейболчи қизларининг «А» класси иккинчи группасида мамлакат биринчилиги учун катнашишларини яхши биладилар. Мана шунинг ўзиёқ бу коллективнинг қанчалик кучлилигидан далолат беради. «Буревестник» командаси асосан Ўзбекистон давлат физкультура институтининг волейболчи қизларидан ташкил топган эди. Лекин студент қизлар спартакчиларнинг шуҳратидан чўчимадилар. Шунга қарамасдан спартакчиларнинг юксак техник тайёргарлиги ва маҳоратининг устунлиги намоён бўлди. Улар учинчи партиядагина «Буревестник» қизларини мағлубиятга учратдилар. Ҳисоб 3 : 1.

Мусобақанинг иккинчи кунида қуйидаги натижалар қайд қилинди. «Меҳнат» — «Буревестник»: ёш қизлар 2:0, қизлар 3:0, аёллар 3 : 2. «Спартак» — «Локомотив» учрашувида ёш қизлар темир йўлчиларни 2 : 0 ҳисобида, қизлар 3 : 0 ҳисобида, аёллар эса 3 : 0 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Мусобақанинг учинчи кунида ишқибозлар қизғин ва эҳтиросли кураш саҳналарини кўришни орзу қилган эдилар. Лекин ишқибозлар бунга муяссар бўлолмадилар. «Спартак» командаси билан меҳнатчиларнинг учрашувида ишқибозлар бироз бўлса-да, қизиқарли ва чиройли ўйин кўришга муяссар бўлдилар. Қолган учрашувларда эса ўйин тамом бўлмасиданоқ, ғолиб командалар аниқланди.

Студентлар спорт жамиятининг волейболчи қизлари темир йўлчиларга ҳеч қандай қаршиликсиз таслим бўлдилар. Учрашувнинг ҳисоби ҳам буни яққол исботлаб турибди. Ёш қизлар 0 : 2 ҳисобида, қизлар 0 : 3 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Фақатгина аёллар командаси «Локомотив» волейболчиларини 3 : 0 ҳисобида енгдилар.

«Меҳнат» жамиятининг ёш қизлари спартакчиларга 0 : 2 ҳисобида ютқазиб қўйдилар. Шунингдек, «Меҳнат» жамиятининг аёллар командаси ҳам «Спартак» волейболчиларидан 1 : 3 ҳисобида енгилиб, майдондан бош эгиб чиқиб кетдилар.

Охирги турда «Меҳнат» спорт жамиятининг икки командаси мағлубиятга учраган бўлса ҳам, очколар бўйича «Спартак» командаларидан ўтиб кетган эди. В. Терешкова-Николаева мукофоти «Меҳнат» спорт жамиятига топширилди. Иккинчи ўринни спартакчилар, учинчи ўринни эса темир йўлчилар эгаллади.

Д. ФАТТОҲОВ,
Д. ДМИТРИЕВ.

Пойтахтимиздаги «Старт» жамиятининг спорт залида баскетбол бўйича 15 — 16 ва 17 — 18 ёшли ўсмирлар ва қизлар ўртасида республика биринчилиги мусобақалари бўлмоқда.

Суратда: 7-сонли кўнгилли спорт мактаби (Тошкент) — «Меҳнат» (Фарғона) командалари ўртасидаги учрашув пайти.

Н. НАДЕЖДИН фотоси.

РАКЕТКАЛАР ОВОЗИ

Янги йил арафасида Ўзбекистон биринчилиги учун ёшлар командалари ўртасида теннис бўйича мусобақа ўтказилган эди. Биринчилик мусобақаларида «Спартак», «Ёш куч», «Буревестник», Темир Йўлчилар клуби ва Армия Спорт клуби командалари қатнашди. Бу мусобақада пойтахтимиздаги 2-болалар спорт мактабидан ҳам 6 қиз ва 6 ўсмир қатнашди. Теннис курашлари қизғин жанглар остида ўтди. Айниқса шахсий биринчилик ўйинлари қизиқарли вазиятлари билан ишқибозларни ҳаяжонлантирди. Учрашувда И. Короткова ва А. Цейгерлар ҳамма рақибларини ютиб, финал учрашувларга йўлланма олдилар.

Тошкент 2-болалар спорт мактабининг талабаси А. Цейгер И. Коротковани (6:2, 4:6, 6:1)ҳисобида мағлубиятга учратиб, биринчи ўринни эгаллади.

А. Цейгер биринчи бўлиб Ўзбекистон терма командаси составига киритилди ва Бутуниттифоқ IV спартакиадада қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритди.

2-болалар спорт мактабининг теннис секцияси ўз атрофига 173 спортчини бирлаштирган. Теннис бўйича малакали спортчиларни вояга етказишда ўз ишининг устаси, бош тренер Н. Шутовнинг хизмати жуда каттадир.

А. ТУРҒУНОВ,
Т. АЮПОВ.

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Радио

7 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.10 Н. Поставничева ва С. Яковенко куйлайди.
18.30 Д. Соатқулов. «Фарғона квартети».
19.20 Озарбайжон куйлари.
20.00 «ОКТЯБРЬ» радиостанциясининг программаси (ўзбекча).
20.30 Бадиий ҳаваскорлар концерти.
21.20 «ОШИҚ ҒАРИБ ВА ШОҲСАНАМ» музикали драмасининг монтажи.
23.10 Дам олиш концерти.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 Рақс ритмлари.
19.30 Алишер Навоий юбилейи олдидан. «Навоий лирикаси». Филология фанлари доктори Х. Сулаймонов суҳбати (ўзбекча).
20.10 Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадасининг якунловчи концерти. Концерт трансляция вақтида ёзиб олинган (биринчи бўлим).

8 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

7.45 «Ота-оналар, сизлар учун» циклидан эшиттириш (ўзбекча).
8.25 Сиз ёқтирган артистлар куйлайдилар.
9.30 Чолғу куйлари.
10.30 Шарқ халқлари куйлари.
11.10 «ТАБАССУМ» радиожурнали (ўзбекча).
12.15 «Эрталабки салом» (Москва).
13.00 Чорвадорлар учун концерт.
13.30 Эстрада-рақс концерти.
15.20 «Экран янгиликлари» (русча).
15.30 «Дугоналар» радиожурнали (ўзбекча).
18.00 «ЁШЛИК» радиостанциясининг программаси.
18.40 Қозоқ куйлари.
19.20 Янги Тошкентни қураётганлар учун концерт.
20.00 Дам олиш концерти.
21.20 Пахтакорлар учун концерт.
22.00 «Дунё харитаси олдида» (ўзбекча).
22.10 Қўшиқлар, рақслар, ҳазиллар.
23.10 Кечки концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 Лирик қўшиқ ва куйлар.
19.00 Ўзбекистонда Туркманистон адабиёти ва санъати декадасининг якунловчи концерти. Концерт трансляция вақтида ёзиб олинган (иккинчи бўлим)
20.00 «Юность» радиостанциясининг программаси (Москва).
21.00 Соҳибов ва Шаҳобов куйлайдилар.
21.30 Эстрада оркестри чалади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

14.00 Гулак-Артемовский. «Дунай ортидаги запорожьелик» операси.

Телевидение

7 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида:

17.00 Болалар учун. «В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар».
17.30 Телевизион янгиликлар.
17.45 «Мен ва газ колонкаси». Кинофильм.
17.55 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. «Истиқбол эгалари».
18.55 «Қалам ва қуш». Кинофильм.
19.15 Совет Шарқи эстрада куйлари.
20.10 Телевизион янгиликлар (рус тилида).
20.20 Қўшиқчи-шоирлар. Ўткир Рашид.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

21.00 Киносаёҳатчилар клуби.
22.00 Шоир Михаил Исаковскийнинг ижодий кечаси.
00.15 ТОС.
00.30 Москва эшиттиришларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида:

18.00 Болалар учун «Хўроз ва бўёқ». Кинофильм.
18.25 Ўқув программаси. Сиртдан ўқувчи студентлар учун «Чизма геометриядан дарс».
19.30 Телевизион янгиликлар.
19.40 «Табассум хамроҳингиз бўлсин», «Сирли суҳбат». Телефильмлар.

Ўзбек тилида:

21.00 «Табриклаймиз». Ҳужжатли фильм.
21.20 Телевизион янгиликлар.
21.30 Ёш ижрочилар концерти.
22.10 «УЛАР ЎТА ОЛМАЙДИЛАР». Бадиий фильм.

8 ЯНВАРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида:

10.30 Физкультура билан шуғулланинг.
10.55 К. Чуковский. «Рус тили маданияти ҳақида». 4-эшиттириш.
11.25 Спорт фильмлари фестивали. «Гимнастика».
12.00 «Қор Маликаси». Мультфильм.

Ўзбек тилида:

13.05 Болалар учун «Бир бор экан-у, йўқ экан».
13.45 Ўқув программаси. «География». «Оламга саёҳат».
17.00 Пионер прожектори.

Рус тилида:

17.25 Телевизион янгиликлар.
17.40 Киносаёҳатчилар альманахи.
18.00 Томошабинларнинг талабларига мувофиқ концерт.

Ўзбек тилида:

18.40 «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. Телевизион миниатюралар.
19.20 Телевизион янгиликлар.
19.35 Қувноқ куй ва яллалар.

Рус тилида:

20.15 «АЛИШЕР НАВОИЙ». Бадиий фильм. Шоир туғилган куннинг 525 йиллиги олдидан.
21.55 Эшиттиришлар программаси.

Ўзбек тилида:

22.00 Халқ бастакорлари. Сайфиддин Йўлдошев.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА
МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Ўқувчилар учун «Будильник».
13.30 Гимнастика — ҳамма учун.
14.00 Мактаб ўқувчиларининг каникул кунларида. «Тўрт танкчи ва ит». Поляк телевизион бадиий фильмининг 8-серияси.
14.45 Ўсмирлар олимпиадаси. «Фанга йўл».
15.45 «Здоровье». Илмий-оммабоп эшиттиришлар программаси.
16.10 Москвадан олиб кўрсатиладиган кундузги эшиттиришларнинг охири.
17.10 Интервидение. «Дўстлар учрашуви».
18.00 Телевизион янгиликлар.
18.20 Интервидение. «Суҳбатли концерт».
19.00 Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун. «Сира унутмаймиз». Телефильм.
19.30 Ватан панорамаси.
20.00 Музикали киоска.
20.50 Новеллалар телевизион театри. Г. Уэлс. «Қизил қўзиқорин».
21.30 «Нур ва соялар».
22.00 Бадиий фильм.
23.30 Телевизион янгиликлар.
00.50 Москвадан олиб кўрсатиладиган эшиттиришларнинг охири.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА —7/I да Аида, 8/I да кундуз Ҳамза, кечқурун Мирондолина.

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/I да Оқ кабутар, 8/I да кундуз, Парвона, кечқурун Ой тутилган тунда.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА —7/I ва 8/I да Катта концерт.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи Иван Рубан ва ўзбек цирк коллективи иштирокида ЦИРКДА АРЧА.

Кино театрларда

7 ЯНВАРДА

«Шантеклэр» маликаси — САНЪАТ САРОЙИ, «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кечқурун), «МОСКВА» (кеч 6 ярим ва 8 яримда).

Болалигим кечган йиллар— «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 9-45 минутда), НАВОИЙ номли (кеч 8-20 минутда).

Қўлга тушмас Ян— «ДРУЖБА» (кечқурун), НАВОИЙ номли (кеч соат 6-40 минут ва 10 да).

Хевсур қиссаси—«МОСКВА» (кечқурун).

Адашган —СОБИР РАҲИМОВ номли (кечқурун).

Биринчи кўлқоп — «ДРУЖБА» (кеч соат 7, 8 ва 9 да).

Граф Монте-Кристо—«МИР» (кечқурун).

Ева ухламоқчи — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кеч 6 ва 8 да).

КОРХОНА ВА ТАШКИЛОТЛАР ҲАМДА ГРАЖДАНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбек тилида чиқадиган «ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» ва рус тилида чиқадиган «ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ» номли кечки газеталарга турли хил

ЭЪЛОНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бирлашган нашриёти, 3-қават 41-хона (якшанба кунларидан бошқа ҳар куни кундуз соат 2 дан 4 гача).

Ўзбекистон ССР озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзлари республика комитетининг президиуми касаба союз республика комитетининг аъзоси, Тошкент тамаки фабрикасининг директори ўртоқ Х. Р. Жунайдуллаевага эри Абубакир ИСМАТУЛЛАЕВнинг вафоти билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ 4 бет

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 22-уй.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор 33-02-49 дан 33-02-58 гача. Қўшимча телефонлар: секретариат ва иллюстрация бўлими — 5-62; партия, совет ва касаба союз ташкилотлари бўлими—3-66; саноат, қурилиш ва шаҳар хўжалиги бўлими — 3-66; адабиёт, санъат ва маданият бўлими — 7-83; фан, олий ўқув юртлари ва мактаблар бўлими — 7-83; физкультура ва спорт бўлими — 3-79; Ахборот бўлими — 3-78; (шаҳар телефони 33-65-57); хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 3-79; эълонлар бўлими — 5—07 (шаҳар телефони — 338142).

7 ЯНВАРЬ, 1967 Й. Р. 02518. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64579. Нашр. № А. 2301.